

Fuglevennen

Vår 2017

- Unge spurvefugler
- Håndmatet haukugle
- Jerpa - barskogens juvel
- Reparasjon av fuglekasser

Barskogens bortgjemte juvel

Jerpa er den minste av de skoglevende hønsfuglene i Norge. Den er ikke større enn en rype. Fuglen er overveiende grå på ryggsiden, og spraglet i sort, hvitt og oransjerødt på undersiden. Fargene og mønstrene de danner gjør jerpa til en nesten overnaturlig vakker fugl. Når den i tillegg er vanskelig å finne, blir fuglen en juvel av en opplevelse hvis du er så heldig å få et glimt av den inne i skogen, før den løper vekk eller tar til vingene.

Oppfinnsomhet og fugleglede

Foto: Roar Solheim.

Se godt på dette bildet. Det tar kanskje en liten stund før du oppdager hva dette virkelig er, nemlig en fuglekasse! Kassen er laget i Nederland, og er en av de mer fantasifulle fuglekassene vi har sett i Fuglevennen. Denne ser faktisk ut til å kunne brukes av en liten hullruger, og selv om småfuglkasser aldri bør lages med sittepinne foran hullet, så er "pipeskaftet" en ganske vesentlig del av dette treskjærerarbeidet. Kanskje ikke så underlig at eieren fortrakk å henge nettopp denne kassen innendørs, mens fuglene ble tilbudt mer ordinære boplasser ute!

Den fantasirike fuglekassen viser både oppfinnsomhet og glede hos den som har laget den, og ikke minst stor håndverksdyktighet

som treskjærer. Heldigvis krever ikke fuglene at du skal mestre slike ferdigheter for at de skal godta en selvsnekret fuglekasse. Seks rettskårne plankebiter skrudd sammen etter måltegnning, og med passe inngangshull, er alt som skal til.

En fuglekasse i hagen gir mulighet for å følge fuglenes familieliv på nært hold. Når fugleungene begynner å tigge etter mat fra kassa, og foreldrefuglene flyr i skytteltrafikk med insektlarver og andre småkryp, følger mange spent med på utviklingen. Hullrugernes familieliv skaper trivsel og glede i våre nærmiljøer, og i disse dager starter et nytt, hektisk våreventyr. Ta deg tid til å nyte denne fuglegleden!

Roar og Trond

Innhold

	Side
Barskogens bortgjemte juvel	2-3
Oppfinnsomhet og fugleglede	4
Tid for Fuglenes Dag igjen	5
Jeg lurar på...	6-7
Hvilken ungfugl er det?	8-13
Øystein mater haukugle for hånd!	14-15
Stor haukugleinvasjon	15
Reparer kassene etter spettebesøk	16-17
Møter med jerpe	18-19
Fuglekasser på løpende bånd	20-21
Med tiur på fanget	22-23
Hagefugltellingen 2017	26-27
Taksvala Årets Fugl 2017	28-29
Uvanlige gjester	29
Naturopplevelser	30-31
NOFs aktivitetskalender	32-39

Fuglevennen

kommer ut med to nummer i året; ett om våren og ett om høsten.

Fuglevennen er en del av medlemskapet i Norsk Ornitologisk Forening (NOF).

Medlemskap kan tegnes via hjemmesiden www.fuglevennen.no eller www.birdlife.no eller ved å ringe 73 84 16 40.

Redaksjon:

- * Roar Solheim (ansvarlig redaktør)
Agder naturmuseum og botaniske hager
r-solhe3@online.no
- * Trond Vidar Vedum, Hedmark
- * Magne Myklebust, NOF
- * Morten Ree, NOF
- * Otto Frengen, Trondheim

Bildebearbeiding, layout og uttegning:
Roar Solheim

Forside: Haukugle.
Bakside: Perleugle i svartspetthull.
Fotografier: Roar Solheim.

Fuglevennen 2017 årg. 14 nr. 1
ISSN 1504-0623

Tid for Fuglenes Dag igjen

Samarbeidspartnere

Agder naturmuseum og botaniske hage

www.naturmuseum.no

Nettverk for miljølære

www.miljolare.no

Fuglevennen på nett

På nettsiden Fuglevennen.no finner du tidligere utgaver av Fuglevennbladene. Der finner du masse nyttige tips, og kanskje svar på noen av spørsmålene dine.

Foto: Håkan Billing

NOF har arrangert *Fuglenes Dag* siden 2010. Dagen er alltid tidfestet til siste helga i mai. Dette er en fin mulighet til å vise fram NOF for det brede publikum. Vi oppfordrer fylkesavdelingene, lokallag, enkeltmedlemmer og andre interesserte lag og foreninger til å lage arrangement som setter fugl og naturopplevelse i sentrum for å profilere hvilken fin hobby det er å studere fugler. Dette er også en fin anledning for å verve nye medlemmer til NOF. Vi oppfordrer NOFs nettverk til å slutte opp om dette. Selv om målet er å gjøre dette til et samlet arrangement, er det fullt mulig å finne en egen dato. Følg med på aktivitetskalenderen til din fylkesavdeling og ditt lokallag for å se om det er noe arrangement.

Arrangørene står som vanlig fritt til å sy sammen egne opplegg. For eksempel i form av fugletur, foredrag, stand, natursti mm. NOF vil oppfordre til en intern uoffisiell konkurranse mellom alle landets arrangementer, hvem ser flest arter og hvem får dagens godbit?

Foto: Rør Solheim

En nattsangerekskursjon kan være med å "krydre" Fuglenes Dag. Kanskje kan uvanlige arter som trostesanger til og med bli hørt?

NOF sentralt kan levere et stort banner til arrangementene, i tillegg til brosjyremateriell, klistremerker, plakater og forskjellige tidsskrift. Henvend dere i god tid til sekretariatet på e-post: morten@birdlife.no eller på telefon 73 84 16 44.

Håndterte jeg den syke ærfuglen riktig?

Den 17. februar fant jeg og min datter en syk/skadd ærfugl nede i fjæra. Det var tydelig at den var så dårlig at den holdt på å dø. Hun klarte ikke å svømme, holdt hodet opp, og lå og kavet nesten helt inne ved land. Den kavet voldsomt for så å gi litt opp og puste tungt med hodet hengende. Dette skjedde av og på i noen minutter. Jeg holder meg alltid i utgangspunktet unna ville dyr, da jeg mener det er riktig for å ikke påføre dyret stress med mindre det er livsviktig. Etter å ha observert ærfuglen en stund ble jeg sikker på at dette var en fugl med alvorlige problemer.

Jeg løp ut i vannet og plukket den opp. Den gjorde ingen motstand eller lagde noen lyd, noe som overrasket meg litt. Jeg løp hjem med den og la den på badet. Mens jeg

lette etter mulige telefonnummer for å ringe etter hjelp, døde fuglen. Nå er jeg så redd for at jeg drepte den? Burde jeg latt den bli? Kan stresset ved at jeg plukket henne opp ha tatt livet av ærfuglen? Er det noe annet jeg burde gjort? Jeg finner ingenting på nett om ærfugl og den situasjonen vi hadde med fuglen, og er så redd jeg er ansvarlig for at det gikk galt. Men som sagt, jeg fulgte magesfølelsen min og den sa at fuglen hadde alvorlig problemer, og jeg valgte å gripe inn. Jeg blir veldig glad for svar.

Mona Hatlestad

Du kan ta det helt med ro - du forårsaker aldri en fugls død ved å forsøke å hjelpe på den måten du gjorde! Det å gi en skadet fugl beskyttelse, er alltid det beste. Men i dette tilfellet høres det ut som at

Skjæreflokk tok livet av en artsfrende

Søndag 5. februar i år observert jeg omkring 25 skjærer som tok livet av en av samme art, delvis i hagen og i gata. De holdt et forferdelig spektakkel, alle hakket på stakkaren. Det var like mye leven som når katten

kommer forbi reiret. Den samme skjæregjengen var på stedet dagen etter også, uten at noen ble myrdet. Hva var det som skjedde?

Sigvald Kavli

Foto: Røar Solheim

Jeg lurer på...

Hvis du lurer på noe om fuglekasser, fugleforing eller om fuglenes liv, så kan du ta kontakt med Fuglevennen. Vi i redaksjonen forsøker å gi svar og råd. Du kan også gå inn på *Spør en ornitolog* på våre hjemmesider www.fuglevennen.no.

Når et spørsmål og svar fra nettsidene kan være av interesse for Fuglevennens lesere, kan det bli gjengitt her i bladet.

ærfuglen var i siste stadium før døden, og da er det som regel ikke noe vi mennesker kan gjøre, annet enn å gi fuglen beskyttelse, eller rasket å avlive den. Hva som forårsaket fuglens død er det ikke mulig å si uten nærmere undersøkelse. Den kan ha vært utsultet, skadet fysisk (påkjørsel, skadet i angrep fra rovfugl), eller den kan ha vært rammet av en sykdom.

Det kan ha vært territoriekamp mellom to familiegrupper, men også en skjære som har vært skadet eller syk, og har utløst angrep fra en hel gjeng - det skjer av og til. Forklaringen kan kanskje være at når ett individ avviker for mye fra "standard", så blir det oppfattet som en fremmed som skal jages vekk eller forfølges til den eventuelt er drept.

Kamp på liv og død skjer av og til mellom ulike skjæreflokker, og da hører du som regel at noe er fatt. Slik også med disse to, som lagde nok spektakkel til at Fuglevennens redaktør ble klar over situasjonen og fikk sikret noen bilder av slossingen. Her ga imidlertid skjærene opp kampen før noen av fuglene ble alvorlig skadet.

Toppdykker "begravde" ødelagt egg

Jeg kom over et toppdykkerpar der egget hadde blitt tatt av rovdyr eller fugl, og bare skallet lå igjen i redet. Begge svømte langt ut på vannet der de dykket ned med skallet.

Jeg har observert toppdykkere både ved Hemnessjøen og Østensjøvannet i mange år, men aldri sett noe lignende. Er dette vanlig?

Svein Erik Myhre

Dette var kanskje en noe uvanlig hendelse, men den følger trolig naturlig adferd hver gang et egg klekkes som forventet. Jeg går ut i fra at dykkerne da fjerner eggskallene slik mange andre fugler gjør, for

Foto: Svein Erik Myhre

at reiret ikke skal bli så lett å oppdage for egg- og ungespisere. Men jeg kjenner ikke til hva de vanligvis gjør, om de bare svømmer vekke med det, eller om de faktisk også dykker ned i vannet med eggskallet. Her kan det nok ha skjedd en oversprangshandling. Kanskje var eggene nær klekketidspunktet, slik at fuglene fulgte "normalt" adferdsmonster?

Hvor mange fuglekasser bør man ha?

Foto: Roar Solheim

Hvor mange fuglekasser bør hver husstand ha?

Olivia Sturen

Det er det verken regler eller råd for. Antall fuglekasser er også avhengig av hvor stort tomteareal og antall trær du har rundt huset eller bostedet ditt. Men dersom hver husstand satte opp minst EN fuglekasse, ville det nok være svært god tilgang på reirplasser for de fleste hullrugerne som lever i byer og tettsteder. For tett opphenging har lite for seg, fordi de fleste hullrugerne ikke bekker i kolonier.

Fordøyer skjærene hele solsikkefrø?

Foto: Roar Solheim

Både skjærer og andre kråkefugler er mestere i å utnytte ulike matkilder. Det vi kaster fra oss, havner raskt på menyen til en skjærefamilie.

Skjæra er blant de frekkere fuglene på fuglebrettet, og opptrer litt "bøllete". Etter å ha lagt ut solsikkefrø til meiser, finker og spurv kommer skjæra dem ofte i forkjøpet og spiser frøene hele uten å fjerne skallet. Kan virkelig skjæra fordøye dem, eller kommer de ut ufordøyde siden skallet er på? Hvis hun kan fordøye dem, får hun lov til å forsyne seg, men hvis hun spiser dem av bulemiske årsaker så får hun ikke lov!

Eivind Lea Horsen

Det KAN hende at skjærene ikke spiser frøene på forplassen, men tar dem med i strupen for å lagre dem andre steder og så spiser dem senere - det gjør mange kråkefugler. Det KAN også være at skjæremagen klarer å hamle opp med solsikke-skallene, for mange fugler har kraftig muskelmage. Jeg fant for et par uker siden en ihjelkjørt stokkand som hadde svelget hele eikenotter! Den gjør nok ikke det uten at den faktisk klarer å fordøye nottene, og jeg tror heller ikke skjærene ville spise solsikkefrøene med skallet på dersom de ikke klarer å nyttiggjøre seg innholdet.

Uglens hekkestart

Hekker perleugla og spurveugla tidligere enn kattugla?

Tore Hansen

Umulig å si, fordi disse uglens hekkestart styres av mattilgangen. Vi har i Hedmark hatt både spurveugle og perleugle som har startet egglegging i slutten av februar, mens kattugler faktisk er funnet med store unger allerede ved nyttårstid i Bergensområdet! Men vanligvis starter disse uglene egglegging i tidsrommet slutten av mars-begynnelsen av april.

Hvilken ungfugl er det?

Foto: Gunnar Gundersen

Med sin småflekete drakt ser en ung rødstrupe helt forskjellig ut fra den voksne fuglen. Når en slik besøker hagen, er det mange som har problemer med å finne ut hva dette kan være for slags fugl.

Midt på sommeren dukker det opp små spurvefugler som kan være svært vanskelige å artsbestemme. Dette er ungfugler som nettopp har forlatt reiret. Mange kan være forvirrende like. I tillegg er de ofte ikke å finne i fuglebøkene. Mange fugleguider har plansjer som viser ungfuglene slik de ser ut om høsten eller om vinteren i deres første leveår, men ungfugldraktene på sommeren er gjerne svært mangelfullt illustrert. Dette skaper stor forvir-

ring for den som forsøker å artsbestemme disse ungfuglene.

Ungfuglene har gjerne en spraglet eller flekket drakt som reirunger og kort etter at de hopper ut. Dette er en kamuflasjedrakt som gjør at de er vanskelige å oppdage når de sitter stille. Siden ungfuglene ikke har utviklet evnen til å fly like raskt som de voksne fuglene på sommeren, er de mer utsatt for å kunne ende opp som mat for rovfugler, ugler og små

rovpattedyr. Da stoler de på at de ikke så lett blir sett. Først på høsten når de flyr godt og er mer erfarne, får de en drakt som ligner mer på de voksne fuglenes drakt.

Det er særlig ungfugler fra arter i samme familie eller slekt som kan ha stor likhet. Små trostefugler og fluesnappere er slike arter. Her er en samling bilder av disse fuglene, som kanskje kan gjøre det lettere å kjenne dem igjen når du ser dem.

Rødstrupe

Ungfugler av rødstrupe har en mørk grunnfarge på oversiden. Det er mye grønnskjær i denne fargen. Avhengig av lyset kan den oppfattes som alt fra gråbrun til grønnbrun. Både oversiden og undersiden er oversådd med lyse flekker som er lyst guloransje. Hos noen individer kan denne fargen være mer blek, og da kan unge rødstruper ligne mye på unge fluesnappere. Den guloransje fargen er som regel kraftigst i strupe og bryst, der fuglen senere på ettersommeren får helt oransjerød farge. Dette kan avsløre at det dreier seg om en rødstrupe ungfugl. Stjertfjærene hos unge rødstruper er ensfarget grønnbrune (samme farge som bunnfargen på fuglens overside), og de mangler rødt ved stjertroten slik unge blåstruper har.

Siden rødstruper gjerne hekker i hager og parker, er det som regel denne arten du vil se rundt hus og hage om sommeren. Lik andre trostefugler hopper de ofte omkring på bakken under busker og vegetasjon, på jakt etter insekter.

Foto: Roar Solheim.

Blåstrupe

Unge blåstruper har stor likhet med unge rødstruper, men hovedinntrykket er at de er mørkere enn rødstrupeungene. De har mer markert mørk farge i brystet, der både hann og hunn som voksne har mørke felter. De lyse flekkene på oversiden er mer avlange enn hos rødstrupe, slik at de danner

lengdestriper mer enn separate småflekker som hos rødstrupe. Alle stjertfjær uten de to midtre, er rustrøde med mørk ytre del. Denne rødfargen er det beste kjennetegnet for å skille unge blåstruper fra rødstruper. Ungfuglene av blåstrupe ser du helst i hekkeområdene, som i Norge er viermark og bjørkeskog nær fjellet.

Foto: Karl-Otto Jacobsen.

Foto: Thor Østbye.

Buskskvett

Foto: Jennifer Border.

Buskskvett

Unge buskskvetter har markerte striper på hodet, og oversiden er varmt oransjebrun. Buskskvettungene har ikke lyse, runde prikker i drakten lik rødstrupe eller unge steinskvetter. I flukt kan du se at alle stjertfjær uten de to midtre er hvite med mørk, ytre del. Buskskvettene ser du oftest i busker og kratt.

Buskskvett

Foto: Stephen Menzies.

Steinskvett

Foto: Gunnar Gundersen.

Steinskvett

Ungfugler av steinskvett har lyse flekker i drakten. Vingene er mørke med brune bremmer på fjærene. Grunnfargen varierer fra lysegrå til gulgrå. Også steinskvett har hvite stjertfjær med mørk, ytre del, lik buskskvett. Dette ses best når fuglen flyr. Unge steinskvetter ser du helst i åpent landskap, på fjellet eller langs kysten.

Steinskvett

Foto: Thor Osbye.

Rødstjert

Foto: Gunnar Gundersen.

Rødstjert

Foto: ThorØstbye.

Rødstjert

Unge rødstjarter ligner mye på unge rødstruper, med mørk overside oversådd med lyse, gulhvite flekker. Det beste kjennetegnet er rødfargen på stjertfjærenes indre del. Blåstrupe har også samme rødfarge på stjerten, men skiller seg fra rødstjert ved at de lyse flekkene mer danner lengdemønster på fuglens overside. Rødstjert hekker i skog, hager og parker. Unge rødstjarter

kan du derfor slumpe til å se i din egen hage, til forskjell fra unge blåstruper.

Svartrødstjert

Svartrødstjert hekker fåtallig på Sør-Østlandet, helst inne i bymiljøer. Ungfuglene er overveiende mørkt grå med antydning til lyse flekker på undersiden. Stjerten er rød som hos rødstjert, med to mørke, midtre stjertfjær.

Svartrødstjert

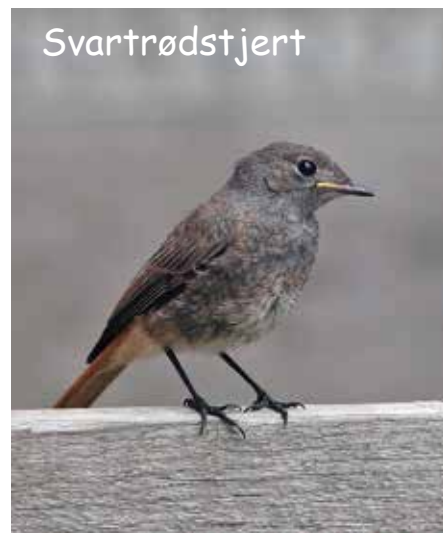

Foto: Odd Kindberg.

Jernspurv

Jernspurven hører ikke med blant "småtrostene", men ungfugler har likevel en drakt som gjør at de kan forveksles med de andre ungfuglene som er vist her. Hos unge jernspurver danner de lyse flekkene på oversiden lengdestriper som hos blåstrupe. Grunnfargene går mot brunt på oversiden. På undersiden og delvis på hodet kan en skimte gråfargen som blir rent grå hos de voksne fuglene. Jernspurv hekker ofte i bymiljø, hager og parker, og ungfuglene kan du derfor treffe på av og til i ditt eget nærmiljø.

Jernspurv

Foto: Stephen Menzies.

Foto: Rear Solheim

Svarthvit
fluesnapper

Svarthvit fluesnapper

Ungene hos svarthvit fluesnapper kan ligne litt på unge rødstruper, men er ikke så kraftig grønnlige eller guloransje som rødstrupeunger. Det viktigste kjennetegnet er de lyse ytterkantene på de inn-

erste fjærene i vingen (disse fjærene kalles tertiærer). De lyse fjærbremmene er også det viktigste skillet mellom unger av svarthvit fluesnapper og gråfluesnapper, som bare har lyse flekker på tuppen av armdekkfjærene.

Foto: Lars Kapehrud

Svarthvit
fluesnapper

Foto: Thor Østbye

Svarthvit
fluesnapper

Fluesnappere

Fluesnapperne tilhører en annen familie enn trostefuglene. Ungfuglene deres har likevel stor likhet med mange av småtrostenes ungfugler. I Norge treffer du oftest på de to artene gråfluesnapper og svarthvit fluesnapper (en tredje art; dvergfluesnapperen, er svært sjelden).

Ungfuglene hos både gråfluesnapper og svarthvit fluesnapper er mørke med lyse, gulhvite prikker. Så lenge ungene er i reiret kan du ikke forveksle dem, fordi de to artene plasserer sine reir helt ulikt. Gråfluesnapper bygger reir i åpne nisjer slik at fuglen kan holde utkikk med omgivelsene når den ruger. Svarthvit fluesnapper er en hullruger som hekker i gamle spettehull eller i fuglekasser. Gråfluesnapperen tar bare i bruk åpne hekkedekker som er spesialbygget for den eller for linerler.

Gråfluesnapper plasserer reiret like gjerne på en tepperull i en åpen carport (over), som i en nisje i et tre, på en brukket tre-stamme eller i en spesialbygget fuglekasse (bildene under).

Gråfluesnapper

Gråfluesnapperens unger er grå-brune med masse lyse, gulhvite prikker på oversiden. De er så like ungene til svarthvit fluesnapper at de lett forveksles med disse etter at de har forlatt reiret. Se på vingene til fugleungen for å finne ut hvilken

av dem du har med å gjøre. Hvis ungen mangler de store, gulhvite bremmene på innerste fjær i vingen, dreier det seg om en ungfugl av gråfluesnapper. Begge arter hekker i skog, hager og parker, og kan hekke i ditt nærområde.

Fotografier s. 13: Roar Solheim.

Øystein mater haukugle for hånd!

Øystein Voreland på Vegårshei har klart å få et helt spesielt forhold til en haukugle. Når han holder fram ei død mus på strak arm, kommer ugla farende og snapper den ut fra hånden hans! Hvis ugla ikke er å se, plystrer han på fuglen slik at den skal bli klar over at maten er servert!

Haukugla dukket opp tidlig på høsten 2016, og startet å jakte mus på engene rundt gården. Øystein og hans far kastet ut døde mus som gikk i fellene inne i husene, og ugla forsto raskt at dette var lettfanget mat. Etter en stund var den så vant til foringen at den også kom og tok mus rett fra hånda til Øystein! Da det ble slutt på fellefangstene kjøpte Øystein døde, hvite mus i en dyrebbutikk. Slike mus selges som fór til reptiler. Disse hvite musene falt

Stor haukugleinvasjon

tydeligvis i god smak hos haukugla, for da Fuglevennen var på besøk i slutten av januar var den slett ikke interessert i småskogmus! Øystein rakte fram en av disse, men ugla lot seg ikke lokke fram. Da han hentet en hvit mus fra fryseboksen, kastet ugla seg på vingene med en gang og kom for å hente godbiten. Haukugla hadde tydeligvis ingen problemer med å se forskjell på de to musene, selv på mer enn hundre meters hold!

Etter overlevering av maten fløy haukugla opp i de nærmeste trærne. Den satte seg ikke til å spise, og var raskt klar for å hente neste mus. Det var tydelig at musene ble lagret i toppen av furutrærne, mellom bar og greiner. Slik lagring av mus er vanlig adferd hos haukuglene når de har god jaktlykke. På den måten kan de sikre seg et matforråd dersom jaktlykken er dårlig noen dager, for eksempel når det er kraftig nedbør og vind.

Høsten og vinteren var tilnærmet snøfri i store deler av Agderfylkene til begynnelsen av februar. Da falt det 30-40 cm snø i løpet av noen få dager. Dette endret kanskje jaktforholdene for flere av haukuglene som ble sett rundt omkring i landsdelen. Den gode tilgangen på døde mus var kanskje nok til å holde Øysteins haukugle stasjonær, for mot slutten av februar holdt den seg fremdeles rundt de samme engene. Boblende sanglyder avslørte at fuglen er en hann. Nå venter Øystein spent på om den vil bli fristet til å hekke i en av uglekassene han har hengt opp for den. Fuglevennen ønsker lykke til, og følger med på utviklingen med den tillitsfulle haukugla!

Høsten 2016 har vært preget av en stor haukugleinvasjon i Sør-Norge. Ut i fra rapportene som er lagt inn i Artsdatabankens register, ser det ut til at hovedvekten av haukugler er sett i den sydvestlige delen av Sør-Norge. Haukuglene blir veldig raskt oppdaget fordi de som regel setter seg i toppen av trærne. De jakter ved hjelp av synet, og da lønner det seg å sitte høyt. Jo høyere sittpost, desto større område kan ugla holde øye med.

Ut i fra mange av fotografiene som er lagt ut på Artsdatabankens sider, ser det ut til at de fleste haukuglene er eldre fugler. Det vil si at de er klekket før 2016. Det er ikke gjort funn av ringmerkede ugler som kan fortelle hvor disse haukuglene kommer fra. I 2015 hekket det mange haukugler i Finnmark og de nordlige delene av Skandinavia, så det er grunn til å mistenke at det er herfra haukuglene har fløyet.

Kart fra Artsobservasjoner med alle innrapporterte observasjoner av haukugle i tiden september-desember 2016.

Reparerer kassene etter spettebesøk

Selv om spettene oftest er hullrugernes beste venner, er de ikke alltid fuglekassebyggerens mest velsette gjester. Flere av spettearterne hakker ut kassenes inngangshull for selv å komme inn. Som regel prøver spettene å komme inn for å bruke en fuglekasse som soveplass. Flaggspetten har derimot ofte mer brutale hensikter, fordi den gjerne spiser både egg og små unger fra andre hullrugere. Slik kan du reparere og sikre en fuglekasse som har vært utsatt for spette”angrep”.

Fuglekassen på bildet under ble opprinnelig laget til meiser og svarthvit fluesnapper, med inngangshull på 32 mm. Flaggspett har hakket hullet så stort at til og med stær kan hekke i kassen. Nå er den farlig å bruke for meisene, siden både flaggspett og ekorn kan komme inn og spise både egg og unger. Her trengs en utbedring for å sikre meisenes bolig.

Fotografert s. 16-17: Rolf Solheim.

Både dvergspett (over) og grønnspett (under) kan hakke større hull i fuglekassene. Selv om de er ikke ute etter å spise egg eller fugleunger, og bare vil sove i kassene, gjør de fuglekassene mer utrygge for små hullrugere.

Nytt flyvehull bores i det nye frontstykket (her 32 mm for meiser). Et godt fresebor gjør nytten. Til slutt skrues en beskyttende metallplate foran hullet (bildet under). Disse får du tak i fra *Natur og Fritid*; NOFs egen butikk.

Fordelen med å skru fuglekassene sammen i stedet for å spikre dem, blir tydelig når kassen må repareres. Nå er det enkelt å skru løs fronten for å skifte den ut med en ny.

Bruk det gamle frontstykket som mal, og kapp et nytt med samme bredde og lengde (bildet nederst).

Etter sammenskruing kan den oppgraderte fuglekassen henges tilbake på sin gamle plass. Ny ståltråd gir rom for avstandsjustering med pinner mellom tråden og trestammen. Nå er alt klart for vårens hekkesesong!

Møter med jerpe

For fuglefolk som ikke bor i barskogsområder eller jevnlig ferdes i slik skog, kan det være en stor utfordring å få sett en jerpe. Det krever tid og tålmodighet å finne denne lille hønsfuglen. Vil du i tillegg forsøke å fotografere den, kreves det en omstendelig innsats. Bjørn Aksel Bjerke bor på Mysen i Østfold. Han er avdelingsingeniør ved Naturhistorisk Museum på Tøyen, men bruker det meste av fritiden på å ferdes i Østfold-naturen. Han er en ivrig naturfotograf, og har brukt flere tusen timer på å komme jerpene nærmere inn på livet. Resultatet av denne innsatsen ser du her.

Fotografert s. 18-19: Bjørn Aksel Bjerke.

Hannjerpa har markant sort strupeflekk. Hos hona er flekken mer diffus (bildet øverst på neste side).

Jerpa har hovedutbredelse på Sør-Østlandet og i Trøndelag. Den er sterkt knyttet til rik granskog, helst med gode forekomster av gråor og andre løvtrær. Fuktig sumpbarskog langs vann, i nordvendte lier og i bekkeløfter ser ut til å være gode jerpebiotoper. Gjengrodde boplasser huser ofte jerper, nettopp fordi slike steder ble lagt til de rikeste delene av skogen.

Under spillet om våren lager jerpemannen (bildet over) en høy, tynn pipelyd. Etterligner du denne lyden med en jerpelokk, kan du få fuglene til å komme nær deg. Jerpene er svært stasjonære, og flytter lite på seg. Hvis skogen ikke hogges eller ødelegges, finner du jerpene på samme sted i tiår etter tiår.

Observerte jerper i Artsobservasjoner for 2016.

Jerpebannen (under) er en utrolig vakker åpenbaring av farger og mønstre i den grønne barskogen.

Fuglekasser "på løpende bånd"

Fotografert 20-21. Trond Vidar Vedum.

Oystein Norstad viser fram ett av fuglekasse-settene med tre fuglekasser i en rekke som blir produsert ved Åkershagen opplæring og aktivitetssenter.

Fugleinteressen er stor i Norge. Utrolig mange forer fuglene og har stor glede av å kunne hjelpe dem og studere dem på nært hold. I tillegg til å fore fuglene kan du også hjelpe fuglene ved å sette opp fuglekasser. Slike kan du snekre selv, men det er mange som ønsker å kjøpe ferdiglagde kasser og sette dem opp i hagen eller i nærmiljøet. Fuglevennen har besøkt to bedrifter som har lang erfaring med kasseproduksjon.

Åkershagen opplæring og aktivitetssenter i Ottestad, Stange kommune i Hedmark, har i mange år produsert fuglekasser. Helga Holt og Elin D.

Larsen har utdannelse som aktivitør og møbelsnekker. Begge arbeider i full tid ved snekkerverkstedet.

De forteller at det i løpet av uka er 14 brukere som er i aktivitet med å lage fuglekasser i snekkerverkstedet. Noen av brukerne arbeider fire dager i uka, noen bare en halv dag. Kassene blir solgt i senterets egen butikk på Åkershagen, men også i en avdeling nærmere Hamar. Noen bestiller kasser direkte fra snekkerverkstedet, men mange selges på en stor julemesse.

En av de mest populære varene de siste årene er tre kasser satt sammen på et felles underlag. Kassene ser ut som små hus med skråtak, og disse har blitt veldig populære.

I Fuglevennen råder vi som regel alle til å lage separate kasser som kan henges litt fra hverandre. På aktivitetssenteret har de imidlertid fått positive tilbakemeldinger på at ulike fuglearter kan hekke ved siden av hverandre i disse kasserekkene. En kunde fortalte at pilfink og kjøttmeis hekket som naboer. Hvis kassene lages for stær med 5 cm innflyvingshull, kan arten hekke i dem.

Øystein Norstad skrudde sammen en meisekasse da vi var på besøk. Slike hadde han laget mange av. I naborommet traff vi Kenneth Gretland som stolt viste fram et insekthotell. Det er altså ikke bare fuglekasser som blir produsert i verkstedet på Åkershagen. Øystein viste også fram ei kasse laget for humler der det var lagt inn ull. Kassa hadde de fått i retur fra en kunde for å vise fram at humlene liker slike hus. Et fint bygd humlebol lå inne i ulla fra sist sommer.

På Raufoss besøkte vi et stort, flott fuglekasseverksted. Det er Ole Dullerud på Lunde/Roset kurs- og arbeidstreningssenter som har bygd opp verkstedet.

Da vi besøkte senteret møtte vi Karwan Kharazi fra Kurdistan. Han har lenge snekret kasser på verkstedet. Han kom til Norge i 2012 sammen med kone og ett barn. De bodde først i et mottak på Dovreskogen. Høsten 2015 begynte han på snekkerverkstedet på Lunde gård. Han forteller at han i Kurdistan arbeidet med biler. Noen snekkererfaring hadde han ikke fra tidligere, men han trives som fuglekassesnekker. Han forteller til Fuglevennen at han akkurat nå er ferdig med 60 meisekasser og 25 slaguglekasser.

Slaguglekassene inngår i et prosjekt for å lage reirplasser for slagugle. Kassene har han laget for Gunnar Nyhus ved Høgskolen i Hedmark (se Fuglevennens høstnummer 2016).

I Iran bygges hus av betong og noen ganger planker, men det er få bygninger av tre. De siste ukene hadde Karwan lært seg å lafte, og under vårt besøk holdt han på med å bygge en laftehytte. Lafteteknikk er ukjent i hans hjemland. Dette er

Kenneth Gretland viser fram et insekthotell.

tungt arbeid og mer krevende enn å lage fuglekasser, men Karwan trives med begge typer arbeid og ønsker å videreutvikle kunnskapene som fuglekassesnekker og lafter.

Ole Dullerud forteller at de har snekret fuglekasser som en del av mange andre gjøremål. Fra 2004 til 2017 er det totalt laget 523 kasser.

Av disse er 278 meisekasser, 25 stærkasser, 37 perleuglekasser og 79 slaguglekasser. I et mindre antall er det også produsert kasser for gråfluesnapper, spurveugle, vendehals, tårnfalk og tårnseiler. Et annet populært produkt har vært trefigurer av dyr og fugler til bruk i barnehager og de første klassetrinnene i grunnskolen.

Karwan Kharazi (til høyre) med slaguglekassene han har snekret for Gunnar Nyhus.

Med tiur på fanget

Fotografier s. 22-23; Tore Swensen.

Å oppleve ei vårnatt på orreleik er noe mange drømmer om. Tore Swensen som bor i Ringsaker kommune nær grensen til Hamar, tilbringer hver vår noen netter ute for å oppleve stemningen ei vårnatt i skogen. Men det Tore opplevde for noen år siden hører med til de mer unike naturopplevelsene.

Tore hadde tilbrakt natta på en orreleik i Vangsåsen ikke så langt fra DNT's turisthytte på Steinfjellet. Etter ei natt med kuldegrader var det flott skareføre. Tore spente på seg skiene og skøytet innover skaredekte myrer. I et åpent område med blanding av gran- og furuskog oppdaget han noen storfuglekrekremer på snøen. Han hørte også noen kneppende lyder. Et halvt minutt senere angrep en stor tiur. Den knepte med nebbet og lagde hvesende lyder.

Fuglen bukket med hodet, blåste opp nakkesjærene og ga klar beskjed om at på denne plassen var den sjef. Tore bøyde seg ned for å ta av seg skiene. Da angrep tiuren ved å slå kraftige slag med vingeknokkene mot kroppen til Tore.

For å beskytte seg bøyde han seg over tiuren og tok tak rundt vingene på fuglen. Han ble liggende med tiuren delvis under seg med armene rundt den store fuglekroppen. Tiuren roet seg litt ned og hakket ikke.

Etter en stund slapp Tore tiuren, men den kom umiddelbart tilbake og angrep. Han slengte av seg sekken og tiuren angrep den. Da Tore gikk, fulgte tiuren etter til det som tydeligvis var grensen for reviret.

Neste dag var Tore tilbake for å se om fuglen fortsatt var på plass. Det var litt ut på formiddagen. Tiuren var der og angrep, og det endte nok en gang med at Tore ble sittende med tiuren i fanget.

Det som er det helt unike ved møtet med denne spillgale tiuren er at Tore besøkte spillplassen tre dager på rad, og tiuren var på plass og var like hissig som tidligere.

I de to påfølgende årene var det ingen tiur å se på spillplassen. Så skjedde det utrolige. Det tredje året angrep en stor tiur. Var det den samme tiuren? En tiur blir sjelden mer enn 4-5 år gammel.

Tore holdt også rundt denne tiuren, og det slo ham at fjærdrakt og nebb var litt annerledes enn fuglen for tre år siden. Kan det ha vært en yngre fugl? Kan spillgalskap arves? Han satt også med denne fuglen i fanget før han slapp den. Da fuglen var to-tre meter unna, oppdaget Tore en stor rødrev med flott vinterpels som kom inn fra siden. Reven hadde blikket festet på tiuren og listet seg sakte inn mot den. Da reven var 5 meter unna forsøkte Tore forsiktig å lirke fram fotoapparatet. Dette merket reven og løp raskt av gårde før den stoppet og så seg tilbake.

Tore satt igjen med en fantastisk naturopplevelse.

En voksen tiur har et kraftig nebb (under), og den både bakker og "bokser" med vingeknokene så det riktig kjennes. Et godt tak rundt fuglens vinger gir imidlertid god kontroll over en slik hissigpropp. Det beste er likevel å la fuglen være for seg selv.

Stor kikkertbutikk på nett

Nikon Sportstar 8x25

Vi har et parti av lomme-kikkerten til svært god pris. Lett og rimelig håndkikkert.

NÅ kr 895

Nikon Prostaff 3 - Nyhet

Lette og rimelige allround-modeller med god optikk. Vanntett og robust.

Prostaff 3s 8x42 - kr 1379

Prostaff 3s 10x42 - kr 1479

Nikon Monarch 5 - Bestselger

Nikons allroundmodell med god optikk som er vanntett og har god nærgrense.

Monarch 5 8x42 - kr 2790

Monarch 5 10x42 - kr 3149

Monarch 7 - Stort synsfelt & god optikk

Monarch 7 har ED-glass og betydelig bedre optikk enn standard Monarch-modeller. Spesielt stort synsfelt.

Monarch 7 8x42 - kr 4890

Monarch 7 10x42 - kr 4990

2,5 m
nærgrense

Nikon teleskoppakke med stativ

Robust og vanntett økonomimodell med normalglass. Til fuglekikking, felt- og terrassebruk. Bildegjengivelsen har god oppløsning og farge-gjengivelse. Okularene gir skarpt bilde og høy synskomfort.

Prostaff 5 - 82 mm teleskop

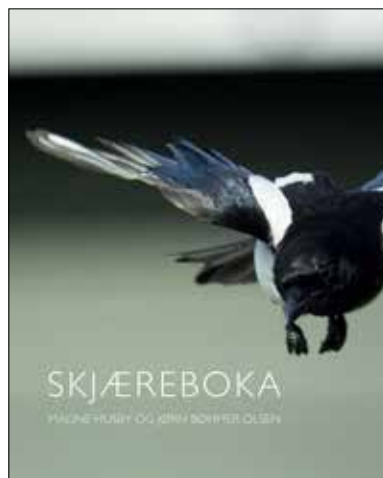
Teleskophus, 20-60x zoom og

Manfrotto 294 stativ med/videohode

(anbefalt 7150)

Nå kr 6490

Skjæreboka - Ny bok!

I Skjæreboka får du vite alt som er verdt å vite om denne flotte, kloke og myteomspunne fuglen som lever så tett på mange av oss - hele året rundt.

På mange måter er skjæra en av våre nærmeste naboer, og her kan du bli bedre kjent med henne.

Magne Husby, Norges fremste skjæreforsker og naturfotograf Jørn Bøhmer Olsen, deler sine opplevelser, sin kunnskap og lidenskap for denne vakre fuglen med oss. Gjennomillustrert gavebok. 320 sider.

Pris kr 398

Nye T-skjortemotiv fra Harlequin

Bomullskjorter av høy kvalitet (190g/m ²) og matchende farger.	3. Ensom ulv, S-XXL	kr 228	
Se flere motiver på våre nettsider!	4. Gaupe på vakt S-XXL	kr 228	
1. Nordiske dyr, S-XXL	kr 228	5. Ekorn, 2-10 år	kr 178
2. Uglefamilie, S-XXL	kr 228	6. Pinnsvin, 2-10 år	kr 178

Plysfugler med "ekte" sang

Populære i skole og barnehage

Våre søte fugler i plysj er ikke bare naturtro og gjenkjennelige. De låter også som originalene! Plysfuglene synger når du klemmer på dem, og låten du hører er "ekte" opptak fra naturen. Dette er gaven som kan lære barn å gjenkjenne sangen til våre mest kjære sangfugler. Fuglene er ca 15 cm lange. Mer enn 30 ulike arter.

De mest populære fuglene er:

Svartrost, kjøttmeis, dompap, blåmeis
stokkand, gråspurv, gjøk og rødstrupe

Pris kr 105 pr. stk.
3 stk kr 269 + frakt

Boliger som gir mer liv i hagen

Pinnsvinhule - Pris kr 348

Pinnsvinhuset er designet for å være en attraktiv bolig for pinnsvin. Hulen har en rustfri stålramme og et vanntett tak med en naturlig finish. Huset glir naturlig inn i hagen.

Humlekasse - Pris kr 358

I våre ynglekasser for humler kan du hjelpe humlene med et trygt hjem, men også mus kan benytte kassen. Avtagbart lokk for inspeksjon. Settes ut tidlig om våren.

Hus - solitære bier - Pris kr 289

Kube utformet for å tiltrekke solitære bier. Et interaktivt insekt habitat konstruert i holdbart FSC tømmer med individuelle celledoer som kan åpnes for inspeksjon/renhold.

Fuglekasser av tre

Trivsel og færre insekter i hagen!

Ønsker du ikke å bruke tid på å snekre fuglekasser selv, kan du kjøpe dem fra oss. Vi fører fire størrelser opp til dimensjonene som kattugle og kvinand krever.

Kassene er oljebehandlet og har solide tykke bord. De kan males for dem som ønsker det. Vi selger også løse beslag til å verne om inngangshullet.

32 mm hull for fluesnapper og meiser	kr 150
50 mm hull for stær	kr 160
80 mm hull for kaie/perleugle	kr 360
110 mm hull for kattugle/kvinand	kr 400
Beslag av metall til inngangshull	kr 20 pr stk (10 for kr 100)

Solide kasser i betongtre

Kassene fra Schwegler er laget av trettillblandet betong, og tåler angrep fra spettefugler mye bedre enn vanlige trekasser. De har betydelig lengre levetid enn vanlige trekasser, og er derfor reelt sett ikke så kostbare selv om prisen er høyere. Kassene passer fint i hage og bymiljøer, og er meget enkle å henge opp. Schwegler leverer i tillegg en rekke andre spesialkasser for svaler, tårnseiler, flaggermus m.m. Ta evt. kontakt for tilbud.

32 mm hull for fluesnapper og meiser	kr 300
50 mm hull for stær	kr 395
Dobbelthull (spurvekasse)	kr 450
Låvesvalereir (skål)	kr 250
Taksvalereir (dobbel)	kr 390

Følg med på livet i din egen fuglekasse!

Ferdigmonterte sett med fuglekasse og kamera til å plugge rett i din egen skjerm

Våre fuglekasse-kamera-kit inneholder alt du trenger for å følge med på hva som skjer i dine egne fuglekasser, slik som reirbygging, egglegging, ruging, klekking og ungemating.

Vi tilbyr en rekke forskjellige sett, klare til bruk. Mest solgt er fuglekasse med HR fargekamera (700 TVL oppløsning) og lyd. 30m kabel følger med - til å plugge rett i TV'n. Kameraet har IR-lys, som gjør at du kan se hva som skjer om natten.

PC-tilkobling og trådløs overføring får du som tilleggsutstyr. Vi tilbyr også "løse" kamerakit separat om du har egen kasse.

Priser for fuglekasse HR kamera-kit m/IR og tilkobling til TV.

m/farge kamera	kr 1590
PC-tilkobling tillegg	+ kr 550
Kun kamerakit	+ kr 1390
Tillegg for trådløst	+ kr 2290

Spennende til bruk i skole og barnehage!

Få fugler under årets hagefugltelling

Hagefugltellingen 2017 er over, og vi har mottatt rapporter fra 6872 hager. Totalt har det blitt registrert 335 114 fugler, noe som gir et gjennomsnitt på 48,8 fugler per hage. Det er det laveste gjennomsnittet vi har hatt siden hagefugltellingene startet i 2008. Men dette betyr ikke at det er færre fugler i år enn ellers, ettersom januar måned var sjeldent mild og snøfattig slik at fuglene fant mye mat i skog og mark, og derfor ikke følte det nødvendig å oppsøke foringsplasser.

Fotografier s 26-27: Roar Solheim

Våren og sommeren 2016 ga bedre hekkeresultater for meisene enn året før. Større ungekull ga flere meiser som brettgjester denne vinteren. Toppmeisen (bildet) holder seg stort sett i territoriet sitt hele året, og er derfor en nokså sjelden gjest på fuglebrettet.

Opptur for meisene

Vi var bekymret for meisene etter det magre resultatet under Hagefugltellingen i 2016. Som en følge av kulde og uvanlig lav ungeproduksjon våren 2015, fikk vi tidenes dårligste resultat den påfølgende vinteren. Våren 2016 var bedre, og meisene hadde en god produksjon. Dette har resultert i at alle meiseartene hadde en framgang fra fjoråret, og de er så og si tilbake på de nivåene som var før 2016.

Få finkefugler

Grønnfink, gråsisik, grønnsisik, bokfink og bjørkefink hadde alle en tydelig nedgang i forhold til fjoråret. Disse artenes vinterforekomst er nært knyttet til frøsetting hos favorittrærne deres. Sisikene er knyttet til or og bjørk, mens bjørkefinken er knyttet til bøk. Når de aktuelle treslagene har god frøsetting, ser vi som regel gode forekomster av disse fugleartene. Det milde klimaet bidro også til at disse finkefuglene holdt seg i skogen,

som mange steder i landet var fri for snø.

Dompapen hadde et godt år, og ble registrert i 42 % av hagene. Det er over gjennomsnittet, men et stykke bak toppåret 2014 da arten var til stede i hele 55 % av norske hager. Det var riktignok store regionale forskjeller. Spesielt på Vestlandet var det magert med denne populære fuglen, der kun én av fire hager hadde besøk.

Svarttrost, rødstrupe og gulspurv

Arter som normalt søker etter mat på bakken, som rødstrupe og svarttrost, hadde også en dårlig opptreden under Hagefugltellingen. Selv i kjerneområdene på Vest- og Sørlandet var det en tydelig nedgang. Dette er ganske sikkert knyttet til det milde vinterklimaet. Sannsynligvis trekker disse trostefuglene ut i skog og mark for å søke næring der. Gulspurvens labre opptreden i år kan nok også til dels tilskrives klimatiske forhold. Samtidig vet vi at arten besøkte 35-40 % av hagene i perioden 2008-2015, mens forekomsten har falt til hhv. 29 og 22% de siste to årene. Det er størst tilbakegang i de viktige gulspurv-regionene på Østlandet og Midt-Norge. På Østlandet har gulspurven hatt en årlig tilbakegang siden 2014, da den ble funnet i 54 % av hagene. I år ble den kun funnet i 27 %. Noe av denne tilbakegangen over så kort tid kan kanskje skyldes tilfeldigheter, men vi vil følge gulspurvens utvikling videre med argusøyne.

Sjeldne gjester

Det er alltid like spennende å se om det viser seg sjeldne gjester under Hagefugltellingen. I år ble de to østlige artene svartstrupetrost og hvithodespurv registrert. Dette er sibirske fugler som normalt trekker til Asia om vinteren, men disse individene hadde tydeligvis kommet ut av kurs.

Du kan lese mer om resultatene fra hagefugltellingene på nettsiden www.fuglevennen.no. Der kan du søke på resultatene fra deler av landet, ditt eget fylke eller kommunen du bor i. Du kan også se diagrammer som viser utviklingen for den enkelte fugleart siden tellingene startet.

Bekymringsfull utvikling for gulspurvane - de minker stadig i antall.

Hagefuglene i tall 2017

Art	Antall		Art	Antall					
	% hager	fugler		% hager	fugler				
1. Kjøttmeis	95	6551	56	853	9. Pilfink	34	2356	24	682
2. Blåmeis	85	5878	36	955	10. Flaggspett	33	2288	3	375
3. Skjære	73	5066	21	648	11. Rødstrupe	27	1882	2	569
4. Spettmeis	46	3209	6	963	12. Granmeis	25	1763	6	023
5. Dompap	42	2897	21	570	13. Kråke	25	1728	9	537
6. Svarttrost	39	2731	7	397	14. Svartmeis	22	1514	4	003
7. Grønnfink	36	2514	26	683	15. Gulspurv	21	1492	13	394
8. Gråspurv	35	2426	30	814					

Fremdeles blir det sett flere gråspurver enn pilfinker, og arten rapporteres også fra flere hager. Dette til tross for at pilfinken lenge har vist en økende trend i forekomst og utbredelse.

Taksvala er årets fugl i 2017

Fotografier: Roar Solheim.

Taksvalene bygger reir ved å klette sammen klumper av våt leirjord. Ofte bygger flere svaler reir ved siden av hverandre. Mens låvesvalene bygger reir enkeltvis liggende på et fundament, kan taksvavenes reir "limes" på en rett vegg, eller oppunder et takutspring som på bildene over.

I perioden 1970-1989 kartla NOF-medlemmer landets hekkende fuglearter. I dette Atlasprosjektet ble fuglene registrert innenfor kvadratiske ruter på 10 x 10 km, såkalte Atlas-ruter. Taksvale ble påvist som sikker eller sannsynlig hekkeart i halvparten av alle undersøkte ruter (se kartet med røde prikker på neste side). I Artsdatabankens register viser rapporterte observasjoner av taksvale for hele 2016 omtrent samme utbredelsesmønster. Likevel er det klart at det blir færre taksvaler. Årlige inventeringer i Sverige viser at arten har gått jevnt nedover i antall siden 1975. Den samme utviklingen er påvist i flere andre land i Europa. NOF har derfor valgt taksvala som årets fugl i 2017.

Se etter taksvaler i sommer

NOF ønsker at så mange som mulig tar del i arbeidet med å kartlegge taksvavenes nåværende utbredelse og antall. Vi vil gjerne ha rapporter fra hele landet om hekkende fugler, hekkekolonier og gjerne antall reir eller par i hver koloni. Mer nøyaktig ønsker NOF å samle inn følgende opplysninger:

- lokalisering av så mange norske hekkekolonier som mulig
- antall reir i hver koloni, og hvor mange av dem som er i bruk (reir som det flyr svaler inn og ut av)
- mulige trusler mot hekkekoloniene
- plasseringen av koloniene (type av bygning, fjellvegg, brokonstruksjon el. l.)

NOF håper at så mange som mulig kan rapportere om taksvalefunn på siden www.artsobservasjoner.no. I tillegg vil det også komme mulighet for å sende inn meldinger på nettsiden www.fuglevennen.no.

Årsaken til at taksvalene går tilbake i antall er ikke kjent. Til forskjell fra taksvalene ser ikke låvesvalene ut til å ha avtatt. Endringer i klima blir ofte framsatt som mulige årsaker til endringer i fuglefaunaen, men dette er foreløpig bare spekulativt. Taksvalene jakter insekter høyere opp i lufta enn låvesvalene, så kanskje kan det være endringer med hensyn til hvor det er insekter å finne i lufta. Endringer i overvintringsområder i Afrika kan også tenkes å virke inn på taksvalene.

Foto: Roar Solheim.

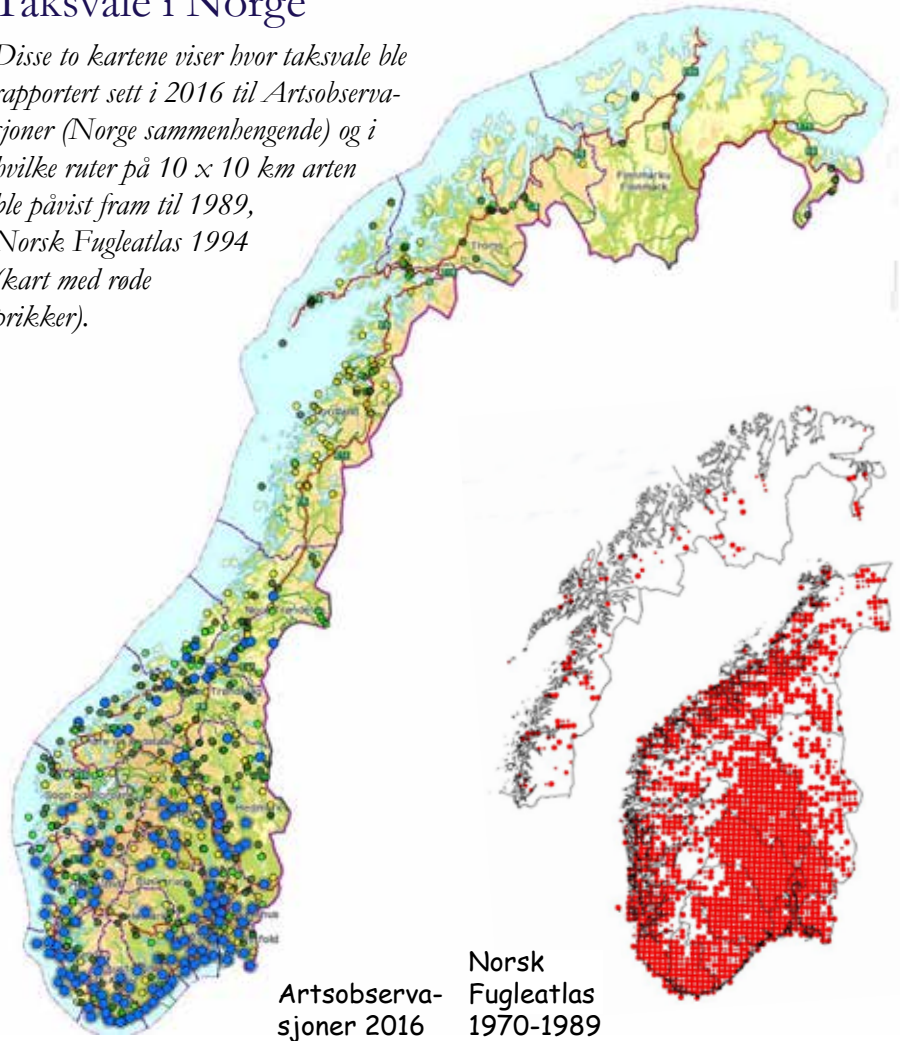
Taksvale i Norge

Disse to kartene viser hvor taksvale ble rapportert sett i 2016 til Artsobservasjoner (Norge sammenhengende) og i hvilke ruter på 10 x 10 km arten ble påvist fram til 1989, Norsk Fugleatlas 1994 (kart med røde prikker).

Taksvala er den eneste svalarten i Norge med tydelig hvitt felt over stjerten. Mens vingene er sorte, er ryggsiden glinsende mørkeblå. Låvesvale har også blåfarge på oversiden, men låvesvalas lange stert og røde strupe gjør det lett å skille de to svalartene fra hverandre.

Kunstige reirplasser

Taksvalene ser ikke ut til å ha problemer med å finne steder hvor de kan bygge reir. Dette er ingen hindring for at de gjerne tar i bruk kunstige hekkedekker som etterligner deres egne selvbygde reir. NOFs butikk *Natur og Fritid* selger spesiellagede taksvaler i trebetong (se side 25).

Norsk
Fugleatlas
1970-1989

Artsobserva-
sjoner 2016

Uvanlige gjester høsten 2016

Hvert år dukker uvanlige fugler opp, til glede for både fuglekikkere og fuglefotografer. Gulstrupespurven under ble sett på en foringsplass i

Elverum i Hedmark 5.-7. november. En annen ble fotografert på Vestvågøy i Nordland 13.-22. november. Hvithodespurver ble sett flere

steder fra Vest-Agder til Hordaland, og en ble rapportert fra Hedmark. Begge disse artene hører hjemme i den østligste delen av Russland.

Gulstrupespurv

Foto: Morten Kresbergen.

Foto: Odd Kindberg.

Hvithodespurv

Knoppsvanepar med stor ungeproduksjon

I fjor sendte eg dere en mail med spørsmålet om kor langt nord knoppsvanene hekker. I hekkesesongen 2015 hadde paret i Korssund (Fjaler kommune, Sogn & Fjordane) sju unger. I fjor 2016, hadde dei seks unger og alle er friske og raske per februar 2017. Sender med noen bilder av knoppsvanefamilien fra juni 2016 og no i slutten av januar. Bildet av ungane (nederst) er tatt 31.1.2017. Det er

første gang dei er uten foreldrene, foreldreperioden for desse ungane er vel over, nye kjem vel seinare i år.

Ut frå svaret eg fekk i fjor var det kanskje litt uventa at knoppsvaner hekkar så langt mot nord, nord om Sognefjorden. Knoppsvaneparet har antagelig funne en god plass sidan dei klarer så pass store kull år etter år. Ventar i spenning på å sjå kva «resultatet» blir til våren.

Mvh Idar Skår

Det var flere rapporter og observasjoner av knoppsvanepar med seks-ungers kull i 2016, så kanskje fjoråret var ekstra bra for knoppsvaner flere steder.

Red. anm.

Kattuglas tragiske skjebne

Høsten 2016 opplevde Karine Knudsen og Bjørn Erik Pedersen i Kristiansand noe uvanlig. På en søndagstur i et skogområde i Randesund 2. oktober fikk de øye på en fugl som hang oppe i et tre. De oppdaget raskt at det var en død kattugle, og lurte først på om fuglen kunne ha blitt utsatt for ulovlig jakt eller annen tvilsom behandling. Heldigvis var ikke treet ugla hang fast i tykkere enn at det lot seg bøye ned. Da fikk de svaret på hendelsen. Ugla hadde fått ett av beina mellom noen tynne, tettvoksende greiner, og kilt foten fast slik at den ikke kom seg løs. Det ble uglas endelig. Det er ikke godt å si hvor lenge den stakkars ugla måtte kjempe opp ned før døden satte en ende på fuglens

lidelser, men det måtte ha skjedd få dager før fuglen ble funnet. Kattugla ble ivaretatt og overlevert til Agder Naturmuseum i Kristiansand, hvor den ble skinnlagt for de vitenskapelige samlingene. Fjærene i vingene viste at det var en ungfugl som ble klekket sommeren 2016.

Slik hang den døde kattugla i treet da den ble funnet. De tynne greinene vokste så tett at de ble en livsfarlig dødsfelle for den stakkars ugla (bildet under).

Fotografier: Karina T. Knudsen.

NOFs aktivitetskalender 2. kvartal 2017

Er du klar for den travleste tiden på året? Månedene april, mai og juni er hektisk for oss ornitologer, og våre lokallag og fylkesavdelinger har et fyldig program som passer de fleste. For oppdateringer og supplerende informasjon følger du som vanlig med på vår nettbaserte kalender: birdlife.no/organisasjonen/kalender/.

NASJONALT

Fredag - søndag 19. – 21. mai

Årsmøtehelg NOF sentralt på Stabbursnes i Porsanger kommune i Finnmark. Se egen omtale på s. 39.

Lørdag - søndag 27. – 28. mai

Fuglenes Dag over hele landet. Se den enkelte avdeling for arrangementer.

ØSTFOLD

Lørdag 1. april

Dagstur til Hornborgasjön i Sverige, felles-tur med DNT Nedre Glomma. Turen blir annonsert i lokalavisene. Her er det rift om plassene, så påmelding bør gjøres tidlig! Kontaktperson: Øivind Lågbu, laagbu@online.no.

Tirsdag 4. april

18:30: Lokallagsmøte for NOF Moss og omegn lokallag på Hoppern skole, Jeløy.

Søndag 23. april

08: Ekskursjon til Hæravassdraget i Trøgstad. Vi besøker først Dilleviksjøen og deretter Kallaksjøen. For de som er usikre på veien er det oppmøte ved Inspiria på Grålum, Sarpsborg, kl. 08. Turleder: Tommy Fredriksen, tfr@ostfoldenergi.no.

Torsdag 27. april

18:30: Lokallagsmøte for NOF Fredrikstad lokallag, i klubbhuset på Øra.

Tirsdag 2. mai

18:30: Lokallagsmøte for NOF Moss og omegn lokallag, Hoppern skole, Jeløy.

Søndag 7. mai

09: Sjøfugltur til Ytre Hvaler. Hvalerfergen «Olava» er innleid og legger ut fra Skjærhalden kl. 09. Turen går til farvannet rundt Heia og Torbjørnskjær, og varer i ca. 3 timer. Kontaktperson: Øivind Lågbu. Påmelding innen 15.april til laagbu@online.no.

Torsdag 25. mai

18:30: Lokallagsmøte for NOF Fredrikstad lokallag, i klubbhuset på Øra.

Søndag 28. mai

For 8. vår på rad arrangeres Fuglenes Dag, og lokallag og fylkesavdelinger av Norsk Ornitologisk Forening inviterer publikum ut for å bli kjent med sin lokale fuglefauna.

Flakstadmåsan er den siste store torvmyra i Akershus med intakt areal. Området er truet av industrielt torvuttak. NOF avd. Oslo og Akershus har tur dit 1. april. Foto: Håkan Billing.

I år blir vi å finne ved 2. Bjørndalsdam i Fredrikstadmarka. Nærmere informasjon om arrangementet vil bli annonsert på blogg-tjenesten Naturnytt Østfold (naturnyttostfold.blogspot.no).

Tirsdag 6. juni

18:30: Lokallagsmøte for NOF Moss og omegn lokallag, Hoppern skole, Jeløy.

Lørdag 10. juni

23:30: Nattsangertur. Vi kjører rundt i Råde og Onsøy og lytter etter de artene som hører sommernatten til. Fremmøte: Tomb kirke kl. 23:30. Turleder: Arve Dyresen (90 73 20 62, adyresen@online.no).

OSLO OG AKERSHUS

Med mindre annet er opplyst er turene kostnadsfrie for våre medlemmer, og trenger ingen påmelding. Du som ikke er medlem er også velkommen, men betaler da kr. 100,- per tur ved fremmøte.

Lørdag 1. april

06:30-12: Ekskursjon NOF avd. Oslo og Akershus (NOF OA) til Flakstadmåsan/Jødahlsmåsan. Dette er den siste, store torvmyra i Akershus som fremdeles har intakt

areal. Området er truet av industrielt torvuttak. Her finner vi flere rødlistede fuglearter. Turen er delt i to: En tidlig gruppe kl. 06:30 for å oppleve orrespill og kanskje rastende sædgjess. Kl. 09 ser vi på andre fugler og får en innføring i botanikken på myra, i samarbeid med Norsk Botanisk Forening ved Kåre Homble. Vi får også informasjon om hvorfor myr er så viktig å ta vare på, og om vårt og andres arbeid med å få stanset torvuttaket på myra. Husk gummistøvler! Fremmøte: Torvmagasinet på østsiden. Turleder: Håkan Billing (90 06 03 89).

Søndag 2. april

05:30-13:30: Ekskursjon NOF OA til Aurskog-Høland. Opplev våren i det indre av Akershus! Denne årlige turen byr på mange opplevelser, og vi besøker alle de beste fuglelokalitetene i kommunen. Fremmøte: Shell-stasjonen ved Fetsundbrua. Turleder: Svein Dale (90 85 43 24).

Lørdag 8. april

08:30-13:00: Ekskursjon NOF OA Indre Oslofjord: Gressholmen-Rambergøya. Indre Oslofjord og øyene tilbyr både sjøfugler, andre overvintrende vannfugler og småfugler. Vi tar ferje til Nakholmen, og fra båten får vi oversikt over Hovedøya, Kavringen, Lindøya vest, Galteskjær og

Nakholmen. Vi kjører videre mot Gressholmen hvor vi besøker flere områder på øya, og hvis vi rekker tar vi en tur innom Rambergøya. Fremmøte: Rådhusbyggene. NB! Forbehold om endrete fergetider, sjekk her dagen før! Turleder: Éric Roualet (ericfrancoisnorway@yahoo.fr).

Søndag 16. april

06-09: Ekskursjon NOF OA: Vi følger fugletrekket gjennom morgenen på Nesoddtangen. Dette er en av de beste trekkfugllokaltetene i Oslo og Akershus, og på gode dager i april passerer tusenvis av troster, finker og duer på trekk mot nord over Nesoddtangen. Det kan også være store flokker med kortnebbgjøss og endel rovfugler å se. Første morgenfergen fra Oslo kommer litt etter turstart, men siden vi ikke skal forlate stedet går det fint å komme litt senere. Fremmøte: Tangen brygge. Turleder: Kristoffer Bøhn (97 61 92 11).

Mandag 17. april

09:00-12:30: Ekskursjon NOF OA Fornebu: Fugleturen 2. påskedag til Fornebu er en klassiker. På denne tiden er vårtrekket bra, og vi forventer mange interessante arter. Dette er også spennende for de minste, så ta med hele familien og møt opp! Du må gjerne komme før angitt fremmøtetid; det er folk på Lilløyplassen fra tidlig av. Det blir antagelig også ringmerking denne dagen. Fremmøte: Lilløyplassen Naturhus. Turleder: Terje Bøhler (47 90 50 43).

Tirsdag 18. april

19-21: Medlemsmøte NOF OA: Martin Eggen snakker om NOFs fuglevernarbeid. Det blir en fyldig presentasjon av fuglevernorganisasjonen vår når NOFs naturvernrådsgiver Martin Eggen kommer på besøk! Presentasjonen tar for seg arbeidet for fuglene våre på nasjonalt nivå, i tillegg til det viktige, mangfoldige engasjementet som finnes rundt omkring i landet. Fremmøte: Tveita Bedriftsområde, Tvetenveien 152 A. Ta T-bane 1 og 2 til Tveita stasjon.

Søndag 23. april

06-13: Ekskursjon NOF OA: Årnestangen er i Nordre Øyeren naturreservat, som er Nord-Europas største innlandsdelta. På denne tiden håper vi på lavvann og store sandbanker – et eldorado for vadere, ender og annet snadder! Fremmøtested: P-plassen ved Lecaveien. Turleder: Tor Skjetne (91 53 84 53).

Torsdag 27. april

18-23: Pizzakveld NOF OA: Uformell «fuglekveld» på byen. Påmelding er ikke nødvendig, det er bare å møte opp! Fremmøte: Peppes Pizza, Nydalsveien 36, like ved Nydalen T-bane. Ansvarlig: Øivind Syvertsen (41 44 53 46).

Onsdag 3. mai

18-20:30: Ekskursjon NOF OA: Maiondag til Dælivann. En klassiker! Dælivann i Bærum har et vakkert og egenartet kulturlandskap, og ble trolig kultivert for mer enn 2000 år siden. Hver onsdag i mai besøker vi Dælivann med fokus på fugl i ulike biotoper: barskog, blandingskog, vann og kulturmark. Turene er først og fremst ment for deg som ikke er så veldig drevne hobbyornitolog og gjerne vil lære mer, men alle kan være med. Fremmøte: P-plassen på

Andre påskedag er det nok en gang klart for ekskursjon til Fornebu i regi av NOF OA. Dette har blitt en populær klassiker du ikke må gå glipp av! Foto: Terje Bøhler.

Steinsskogen gravlund i Bærum (er skiltet fra rv. 168 mellom Haslum og Bærum Verk). Turleder: Terje Bøhler (47 90 50 43).

Søndag 7. mai

05-08: Ekskursjon NOF OA: Et annerledes Oslo – fuglekikking i Frognerparken. Oslos grønne lunger huser et yrende fugleliv. Når byens menneskelige aktivitet våkner til liv for dagen merker vi ikke så mye til den levende naturen. Fra åttetiden er det storbyens larm som gjør seg gjeldende helt ut til kvelden.

Etter turen samles vi på Herregårdskroas uteservering. Fremmøte: Hovedinngangen til Vigelandsparken. Turledere: Håkan Billing (90 06 03 89) og Ole Vignes (ole.vignes@gmail.com).

Onsdag 10. mai

18-20:30: Ekskursjon NOF OA: Maionsdag til Dælivann. Se 3. mai for detaljer.

Lørdag 13. mai

05-09: Ekskursjon NOF OA: Svartskog – Hører du fuglene? Fra Oppegård kirke på Svartskog går vi en lett og fin tur, ca. 8-10 km, i Svartskog landskapsvernområde. Turen er i samarbeid med Oppegård Turlag. Ta med frokost! Fremmøte: Oppegård kirke. Turledere: Håkan Billing (90 06 03 89) og Mariella Memo.

Søndag 14. mai

07-11: Ekskursjon NOF OA: Området rundt Seiersten skanse ved Drøbak er en av Frognas vakreste lokaliteter. Rusleturen i Seierstenskogen ender ved kanonbatteriet ca. kl. 11, hvor vi speider etter trekkende rovfugler. Fremmøtested: Follo museum, Belsjøveien 17, 1440 Drøbak. Turledere: Ståle Dahlberg (41 79 17 44) og Per Morten Groth (95 78 56 89).

Søndag 14. mai

05-09: Ekskursjon NOF OA: Østensjøvannet – den næringsrike fuglesjøen midt i Oslos miljøpark. Her kommer vi tett på både vanlige og uvanlige fuglearter. Totalt er

det registrert hele 226 fuglearter her. Turen samkjøres med Østensjøvannets Venner. Fremmøtested: P-plassen i sørøstenden. Tid: 05-09 «Birdlife Pro»; 10-12 familie- og barnetur. Turledere: Håkan Billing (90 06 03 89) og Audun Brekke Skringo (47 02 48 84).

Onsdag 24. mai

18-20:30: Ekskursjon NOF OA: Maionsdag til Dælivann. Se 3. mai for detaljer.

Lørdag 27. mai

07:30-16: Ekskursjon NOF OA: Fuglenes dag på Nesodden begynner med fugletur i den rike og storvokste Røerskogen. Klokken 10 er turen over, og resten av dagen vies til ulike aktiviteter i Nesoddparken. Vi ser på mating av unger i fuglekasser, hører på den vakre fuglesangen og deltar i rebusløp. Arrangementet er i samarbeid med Miljøhagen, og er spesielt rettet mot barn og barnefamilier. Fremmøtested: Nesoddparken. Tid: 07:30-10 fugletur; 10-16 aktiviteter i Nesoddparken. Turledere: Bård Øyvind Bredesen (90 21 00 82) og Hans Tjernshaugen (48 04 06 95).

Søndag 28. mai

11-18: Arrangement NOF OA: Fuglenes dag ved Østensjøvannet. Fuglenes dag markeres hvert år over hele landet, mot slutten av mai eller i begynnelsen av juni. Ved Østensjøvannet skjer det mange spennende og morsomme ting rundt vår stand Fugleteltet. Det blir ringmerking, korte fugleturer, foredrag, testing av kikkerter, salg av litteratur, minikurs, fuglekino, fuglerally, hardcore-quiz og fuglepub på kvelden! Fremmøtested: Ved fugleskjulet ved Østensjøvannets vestsida. Ansvarlige: Håkan Billing (90 06 03 89) og Amund Kveim.

16.30-18: NOF OA setter opp filmen *Pelican Dreams*. Filmen fokuserer på de ville pelikanene *Gigi* og *Morro* i Sør-California, men er ikke mindre aktuell for norske forhold av den grunn. Foruten en grundig innføring i pelikanenes levemåte føres vi videre til en mengde problemstillinger om

menneskets fremfart på jorda. Jakt, miljøgifter, oljesøl og plast er i dag en direkte trussel mot hele vår klode, og dette belyses på en klar og lett forståelig måte gjennom filmen. Fri entré – bare å møte opp (forbehold om ledige plasser). Filmen er en del av Fuglenes Dag 28. mai, og er i samarbeid med Østensjøvannets Venner. Fremmøte: Foredragsteltet ved Østensjøvannet, like ved fugleskjulet. Ansvarlig: Håkan Billing (90 06 03 89).

Onsdag 31. mai

18-20:30: Ekskursjon NOF OA: Maionsdag til Dælivann. Se 3. mai for detaljer.

Torsdag 1. juni

18-21: Ekskursjon NOF OA: Fugletur for funksjonshemmede, ved Østensjøvannet. Kveldstur for funksjonshemmede. Vi beveger oss i rullestolhastighet ved den næringsrike fuglesjøen, midt i Oslos miljøpark, og følger med på alt av spennende fugler som kan dukke opp i hekkesesongen. Her kommer vi tett på både vanlige og uvanlige fuglearter, både i og ved vannet. På en normalt bra dag på denne tiden av året kan en øvet fuglekikker registrere mer enn 50 arter. Totalt er det registrert hele 226 fuglearter ved vannet. Turen er i samarbeid med Norges Handikapforbund. Fremmøte: P-plassen i sørøstenden. Turledere: Håkan Billing (90 06 03 89) og Bjørn Harald Rinden (93 42 34 35).

Fredag 9. juni

22:30-02: Ekskursjon NOF OA: Nattsangertur i Ås. Turen tar som vanlig utgangspunkt i Østensjøvann i Ås, hvor myrsanger og rørsanger synger om kapp. Nattergal har glimret med sitt fravær de siste årene, men i 2016 dukket den opp igjen. Andre arter som er hørt er elvesanger, gresshoppesanger, sivsanger, åkerrikse og vaktel. Fremmøtested: Ås stasjon, parkeringsplassen på vestsiden av sporet, bak taxibua. Turleder: Hans Petter Kristoffersen (90 77 13 38).

Søndag 11. juni

09-13: Ekskursjon NOF OA: Taksvalekartlegging. I anledning av at taksvale er Årets fugl 2017 foretar vi en telling av arten på Nesodden. Det hekker tradisjonelt ganske mye taksvale langs bryggehus, båthus med mere langs Nesoddens kyst, på gårdsbygninger og inne på Nesoddløndet. Vi fordeler oss i grupper som reiser med båt og bil og som får ansvar for å karlegge ulike deler av kommunen. Turleder: Hans Tjernshaugen (48 04 06 95).

Fredag 16. juni

21-05: Ekskursjon NOF OA: Nattsangertur i kano langs Leira. En annerledes og eksosfri nattsangertur! Håkan Billing er utdannet kanoinstruktør, og vi får halvannen times opplæring i padling, før vi lydløst tar oss medstrøms fra Leirsund, langs en av Nordens største elvesletter i den lyse sommer-natten, med ørene i hjelpenn. Vi passerer både Holmen og Jølsen naturreservat, og foruten nattsangere er det store muligheter for å se bever. På samme tur tidligere år har det blitt observert eller hørt vaktel, myrsanger, busksanger, sivsanger, rørsanger, gresshoppesanger, nattergal og mer enn 40 bever. Turen begynner ved Leirsund, og ender ved Tangen brygge i Nylandsvegen. Vi koordinerer transporten mellom start- og

På Fuglenes Dag 28. mai vises filmen Pelican Dreams i foredragsteltet ved Østensjøvannet i Oslo. Benytt anledningen til en sjelden fuglekino!

endestedet. Fremmøtested: Tangen brygge. Pris: Kr. 595,- / kr. 395,- for medlemmer. Tidsfrist påmelding: torsdag 1. juni. Påmelding her: <http://nofoa.no/aktiviteter/828>. Turleder: Håkan Billing (90 06 03 89).

Søndag 18. juni

05-08: Ekskursjon NOF OA: Fuglesangtur Frogn kirke. Morgentur i skogen og speiding utover jordene. Er vi heldige får vi høre nattergalen synge på nattens siste strofer. Vi får nok høre gulsanger også, og kanskje til og med rosenfink. Møt opp for en hyggelig sommermorgen! Fremmøte: Parkeringsplassen ved Frogn kirke. Turledere: Ståle Dahlberg (41 79 17 44) og Per Morten Groth (95 78 56 89).

HEDMARK

Onsdag 19. april

16:30-19:30: Ekskursjon NOF Elverum lokallag: Speiding etter trekkende rovfugler på BT-banen. Oppmøte på Spar Søbakken

(gamle Nilsen-butikken) kl. 16:30. Turleder: Gry L. Holen (41 61 09 06).

Søndag 7. mai

10-12:30: Ekskursjon NOF Elverum lokallag: Fuglesang. Vi lytter etter fugler i artsrike Hernes, og får hjelp av erfarne ornitologer. Trond Voldmo er turansvarlig og Trond Berg er med som ressursperson. Oppmøte: Matkroken i Hernes kl. 10.

Tirsdag 23. mai

17-19:30: Ekskursjon NOF Elverum lokallag: Svartspettmerking med Trond Berg! Forutsatt at vi finner tilgjengelig hekking. Turbekreftelse legges ut senere på våren. Oppmøte kl. 17 på Skogmuseet.

Lørdag 10. juni

Arrangement NOF avd. Hedmark: Fuglenes Dag på Starene Feltstasjon i Stange.

Torsdag 15. juni

17-20: Ekskursjon NOF Elverum lokallag: Rovfuglmerking med Trond Berg forutsatt

at vi finner passende hekkinger. Mer info legges ut nærmere turen. Oppmøte kl. 17 på Skogmuseet.

Fredag 30. juni

Ekskursjon NOF Elverum lokallag: fjelltur til Vingelen. NB: Endelig dato ikke satt da turen er svært væravhengig. Meld interesse på sms til Gry L. Holen på tlf. 41 61 09 06. Turleder blir Tor Magnus Hansen.

OPPLAND

Torsdag 20. april

Ekskursjoner NOF Valdres lokallag alle torsdager kl. 18 i perioden 20. april - 1. juni. Valdres har mange fine fuglelokaliteter, og denne våren organiserer vi treff på disse stedene for de som vil. Fuglekikking, artskunnskap, telling/registrering, fugleprat og sosialt samvær vil være stikkord her. Spesielle ønsker og tips mottas gjerne. Tid er bestemt, men sted varsles få dager før, for å være på rett sted til rett tid. De som er interessert i å være med på ett eller flere av treffene, melder fra til kontaktperson. Kontaktperson: Rune Rødningen (mobil: 99 79 98 00). Send: «Utemøte» på sms til Rune for å stå på varslingsliste.

Søndag 30. april

08:30: Ekskursjon NOF Valdres lokallag: Dokkadeltaet naturreservat i Nordre Land og Søndre Land kommuner, ved utløpet av elvene Dokka og Etna i Randsfjorden. Vi deltar på fugledag i Dokkadeltaet, ved naturhuset og fugletårnet på Odnos. Felleskjøring fra Valdres Folkemuseum kl. 08:30. Kontaktperson: Trond Øigarden (mobil: 95 07 75 58). Se også: www.dokkadelta.no.

Søndag 28. mai

09: Arrangement NOF Valdres lokallag: Fuglenes dag på Valdres Folkemuseum kl. 09. Fuglesangtur på museumsområdet med Fredrik Calmeyer som guide. Denne dagen markerer NOF Fuglenes dag, NOF Valdres lokallag vil ha stand med informasjonsmaterieell og noen salgsartikler. Fuglequiz med premie.

Visste du at NOF tilbyr avtalegiro?

Vi anbefaler alle medlemmer om å benytte seg av avtalegiro for å betale medlemskontingenten til NOF. Det er både enkelt og miljøvennlig, og så unngår man irriterende purringer. Let opp «Norsk Ornitologisk Forening» i din nettbank, og inngå en avtale om avtalegiro med oss. Hvis du inngår en slik avtale vil denne tas i bruk ved fakturering av neste års medlemskontingent.

Våren er spetteetid! Flere ekskursjoner har spetteobservasjoner som mål, og NOF Elverum lokallag gir deg mulighet til å bli med på svartspeppmerking i mai. Foto: Trond Haugskott.

Fredag - søndag 9. - 11. juni

NOF Valdres lokallag planlegger tur til Vestfold for å besøke aktuelle lokaliteter som Mølen ved Larvik, Presterødkilen og Ilene i Tønsberg samt Borrevannet ved Horten. Vi håper å få se og høre noe av det rike fuglelivet i denne regionen. Overnatting på hytte med mulighet for å lage egen mat. Detaljer i opplegget avtales mellom deltakerne. Påmelding innen 20. april til: runero@yahoo.no. Kontaktperson: Rune Rødningen (mobil: 99 79 98 00).

BUSKERUD

Torsdag 30. mars - søndag 2. april

Ekskursjon NOF Drammen og omegn lokallag: Hornborgasjön. Årets langtur går til Europas desidert beste lokalitet for å se og observere traner på nært hold. Opplev opptil 20 000 traner og et stort antall andre arter på nært hold. Overnatting vil foregå i hytter ved Hornborgasjön Stugby. Deltakerpris: kr. 850,- som omfatter reise i privatbiler, overnatting og fellesmåltider (ekskl. eventuell middag i forbindelse med reise til og fra). Kontaktperson: Frode Nordang Bye (91 14 17 76).

Kattuglemerking NOF Drammen og omegn lokallag: Tradisjonen tro blir det trolig kattuglemerking i begynnelsen av mai måned. Mer info angående merking av voksne og unge kattugler vil bli lagt ut etter hvert på <http://nofdrammenomegn.blogspot.no/>.

Søndag 2. april

Arrangement NOF Øvre Eiker lokallag:

Vårfeiring i Bergsvingen. Se <http://nofeiker.blogspot.no/p/dette-skjer.html> for mer detaljer uka før. Programmet oppdateres kontinuerlig.

Tirsdag 18. april

Medlemsmøte NOF Øvre Eiker lokallag: Møte med tema Årets fugl 2017 - taksvale presentert av Merete Wiken Dees og Anne Sørensen. Møtene arrangeres på Haug menighetscenter i Hokksund. Program med tema for kveldens foredrag legges ut uka før møtet på <http://nofeiker.blogspot.no/>.

Lørdag 22. april

08: Arrangement NOF Øvre Eiker lokallag: Ringmerking på Halshaugen kl. 08. Vert er Anders Hals (97 06 23 42).

12-18: Arrangement NOF Øvre Eiker lokallag: Tårndag Fiskumvannet. Turleder Bjørn Tore Bollerud.

Søndag 7. mai

08-14: Arrangement NOF Øvre Eiker lokallag: Tårndag Fiskumvannet. Turleder Bjørn Tore Bollerud.

Tirsdag 9. mai

Medlemsmøte NOF Øvre Eiker lokallag: Foredrag om horndykker av Torgrim Breiehagen. Møtene arrangeres på Haug menighetscenter i Hokksund.

Søndag 14. mai

08-14: Arrangement NOF Øvre Eiker lokallag: Tårndag Fiskumvannet. Turleder Bjørn Tore Bollerud.

Søndag 28. mai

Ekskursjon NOF Øvre Eiker lokallag på Fuglenes Dag: Tur langs elva fra Darbu til Fiskum gamle kirke.

Fredag 9. juni

22: Ekskursjon NOF Øvre Eiker lokallag: Nattsangertur fra P-plassen ved Lundebacken.

Fredag 9. juni

Ekskursjon NOF Drammen og omegn lokallag: Årets nattsangertur vil gå til Akershus og Østfold, der vi vil dra innom en rekke kjente sangerlokaliteter, på jakt etter sjeldenheter som gresshoppesanger, elvesanger og trostesanger, Værforbehold. Ansvarlig: Hans Petter Rømme.

Søndag 11. juni

Ekskursjon NOF Øvre Eiker lokallag: Sommertur til Fosseteråsen naturreservat i Mastebogen. Kontaktperson: Per Øystein Klunderud (94 88 65 03).

Fredag 16. juni

22: Ekskursjon NOF Drammen og omegn lokallag: Nattravnsafari. Oppmøte yxstasjonen på Klokkestua kl. 22. Ansvarlig: Frode Nordang Bye.

VESTFOLD

Søndag 23. april

08-11: Ekskursjon NOF avd. Vestfold: Tur til Mølen. Sted: Oppmøte på parkeringsplassen kl. 08.

Søndag 7. mai

07:30-10: Ekskursjon NOF avd. Vestfold: Tur til Klåstadkilen. Oppmøte på bussholdeplassen i Klåstadkrysset kl. 07:30.

Lørdag 27. mai

Ekskursjon NOF avd. Vestfold: Tur til Bolerne. Detaljer kommer senere. Følg med på NOF avd. Vestfolds nettside (birdlife.no/organisasjonen/fylkesavdelinger/vestfold/).

Søndag 28. mai

09-15: Arrangement NOF avd. Vestfold: Fuglenes Dag på Ilene og Gullkronene. Fuglesangtur i Gullkronene starter kl. 09 fra fugletårnparkeringen. Bemannet fugletårn. Åpen dag på husmannsplassen på Holmen med foredrag, kaffe og vafler.

Fredag - lørdag 9.-10. juni

22-12: Ekskursjon NOF avd. Vestfold: nattravn-/nattsangertur. Oppmøte på parkeringslomma ved Gjennestadvannet kl. 22.

TELEMARK

Lørdag 1. april

10-16: Arrangement NOF avd. Telemark: Før fuglene kommer - blir det strandrydding og fugletur. Vi mobiliserer for å rydde strendene på Øytangen, Jomfruland. Dette er et nasjonalt arrangement, men med lokal innsats. Vi velger å arrangere ryddedagen noen uker tidligere enn den nasjonale strandryddedagen for ikke å skremme fugler som allerede har etablert seg i strandsonen. Når vi er ferdig med ryddingen blir det også anledning til å se fugler. NOF avd. Telemark betaler for taxi-båt.

Hornedykkeren står i fokus når NOF Øvre Eiker lokallag har medlemsmøte tirsdag 9. mai. Foto: Frode Falkenberg.

Lørdag 22. april

10-14: Arrangement NOF avd. Telemark: «Åpent tårn» Børsesjø. Trekkfuglene er i farta, og fugletårnet er en ypperlig plass å få med seg disse. Vi bemanner tårnet fra kl. 10 til 14. Turledere: Børre Østensen (90 60 76 33) og Runa Bergby (90 94 65 92).

Søndag 23. april

08:20-16: Ekskursjon NOF Kragerø lokallag: tur til Jomfruland. Nå har fugletrekket startet for fullt, og våre fjærkledte venner returnerer til øya i havgapet. Dette kan bli en fin dag. Det blir avreise fra Taxibrygga med taxibåt kl. 08:20 (kr. 150,- tur/retur). Ta med kikkert, fuglebok, passende tøy og mat og drikk etter behov. Retur fra øya igjen ved 16-tida. Påmelding til Steinar Sannes (92 01 60 41) innen fredag 21. april.

Onsdag 31. mai

20-22: Ekskursjon NOF avd. Telemark: Fuglesang-/lyttetur til Børsesjø. Mai er en fantastisk tid for å få med seg fuglesang og kveldsaktive sangere. Jørn Helge Magnussen er en av flere i NOF avd. Telemark som har veldig god greie på fuglesang, og Jørn vil som tidligere år guide oss gjennom denne kvelden. Oppmøte ved parkeringen ved Gjerpen alders- og sykehjem kl. 20. Turledere: Jørn Helge Magnussen (95 04 02 38) og Runa Bergby (90 94 65 92).

Søndag 11. juni

10-12: Ekskursjon NOF avd. Telemark: I forbindelse med Kystkulturuka 2017 er NOF avd. Telemark invitert med under den årlige kystkulturvandringen på Langøya. Båt fra Cudrios brygge kl. 10. Pris: Kr. 30,- pr. person tur/retur. Gratis for barn under 15 år. Kontaktperson: Runa Bergby (90 94 65 92, runakristineb@gmail.com).

AUST-AGDER

Søndag 2. april

08-11: Ekskursjon NOF avd. Aust-Agder: Spettetur til Bjellandshauene og omegn. Vi møtes kl. 08 ml. Bjellandsvannet og Vigelandsvannet. Du kjører av fra Løddesøl mot Vigeland ca. 7 km. Da får du et tjern

på venstre side, med et lite småbruk på høyre side. Kjør 300 m til, og der er et skilt om Bjellandshauene reservat hvor vi møtes. Kontaktperson: Trond Nilsen (90 59 01 27).

Søndag 23. april

10-15: Ekskursjon NOF avd. Aust-Agder: Tur til Tromlingene. Møt opp på Skarestrand kl.10. Turen varer ca. 5 timer. Båtskyss tur/retur kr. 50,- og kr. 10,- for barn. Ta med redningsvest, niste, drikk og kikkert /teleskop hvis du har. Kontaktpersoner er Tore Gryting Andersen (90 87 94 93), Glenn Svendsen (90 58 17 94) og Helge Venaas (99 02 11 36).

Lørdag- søndag 29.-30 april

13: Årsmøte NOF avd. Aust-Agder i klubbhuset på Såda, Hove Camping, Arendal. Program sendes til medlemmene.

Tirsdag 9. mai

18-21: Ekskursjon NOF avd. Aust-Agder: Fuglesangtur til Sagvannet. Vi møtes på p-plassen ved Bjorbekk kirke kl. 18, og spiser deretter opp til Sagvannet. Turen varer ca. 3 timer. Turledere er Kjell Woxmyhr (41 63 91 84) og Helge Venaas (99 02 11 36).

Torsdag 11. mai

18-20: Ekskursjon NOF avd. Aust-Agder: Fuglesangtur i Høvåg. Oppmøte ved Høvåg bedehus, vest i Lillesand kl. 18. Turen varer ca. 2 timer. Turleder er Jan Michaelsen (95 03 13 29).

Fredag 9. juni

21-24: Ekskursjon NOF avd. Aust-Agder: Nattsangertur til Inntjore og omegn. Vi kjører rundt og hører etter sangere og andre fugler som synger. Oppmøte ved Landvik kirke kl. 21. Turen varer ca. 3 timer. Kontaktperson: Rolf Jørn Fjærbu, tlf. 99 64 52 92.

Fredag 16. juni

21-24: Ekskursjon NOF avd. Aust-Agder: Nattsangertur til Åkvågvann i Risør. Frammøte og parkering ved Sildoddens parkering kl. 21. NB! Stien vi følger er delvis i kupert terreng! Turen varer ca. 3 timer. Kontaktperson er Egil Eriksen (99 62 36 70).

VEST-AGDER

Mandag 3. april

18:30-20:30: Medlemsmøte NOF Lister lokallag i kantina på Lista Ungdomsskole, Vanse kl. 18:30. Hovedtema: «Tanzania – fugl, dyr og landskap». Foredrag ved Knut Olsen. Konkurransesaker ved Benjamin Grimsby. Ellers diverse foreningsaker og fugleprat.

Mandag 5. juni

09-15: Ekskursjon NOF Lister lokallag til Herad. Dette er en rundtur i Selandsheia i området ved Homsknipen. Varighet: 5-6 timer. Fremmøte: avkjørsel til Kalåsknipen kl. 09. Eventuelle henvendelser til turlleder Kåre Olsen (91 33 82 25). Værforbehold.

Fredag - søndag 16.-18. juni

Ekskursjon NOF Lister lokallag: Fjelltur til Sirdal. Turen går trolig til områder innover langs Roskreppfjorden, eventuelt Svartevassmagasinet. Overnatting i hytte. Turlleder: Kjell Grimsby. I tilfelle det er gunstige snøforhold i høgheia kan turen bli avholdt 9.-11.6. Nærmere opplysninger fåes hos Geir Grimsby (40 62 64 86). Værforbehold.

ROGALAND

Mandag 3. april

19: Medlemsmøte NOF Stavanger og omegn lokallag: Rune Karlsen viser bilder fra kyst til hei. Sted: Mostun i Stavanger.

Torsdag 6. april

18:30: Medlemsmøte NOF Dalane lokallag: Jonas Langbråten holder foredragene «Ett år på Lista» og «Ugler i Hedmark». Oppmøte kl. 18:30 på rådhuset, Eigersund.

19: Medlemsmøte NOF Haugaland lokallag: Arnt Kvinnesland forteller om fuglelivet langs kysten av Karmøy. Merk at våre møter nå holdes på nye Torvastad skole og kultursenter. Adresse: Hålandsveien 150. Møterom i 2. etasje, bruk sidedør med inngang fra arenaen. Merk tidspunktet kl 19.

Søndag 23. april

08:30: Ekskursjon NOF Haugaland lokallag: Spettetur til Olalia. Oppmøte: p-plassen ved bussterminalen i Aksdal kl. 08:30.

Onsdag 26. april

19: Ekskursjon NOF Jæren lokallag: Me samlast ved Revtingen ornitologiske stasjon. Så tar me ein tur til ulike lokalitetar i nærleiken.

Lørdag 29. april

Ekskursjon NOF Dalane lokallag: Fellestur til Lista. Vi tar en heldagstur til Lista, der vi besøker de mest kjente fuglelokalitetene og Natur og Fritid.

Torsdag 4. mai

18:30: Medlemsmøte NOF Dalane lokallag: Vi tar med egne bilder og har konkurransesaker i regi av Roald Lomeland. Oppmøte 18:30 rådhuset, Eigersund.

19: Medlemsmøte NOF Haugaland lokallag. Etter møtet blir det tur ut for å se og høre etter fugler. Og da helst nattsangere! Våre møter holdes på nye Torvastad skole og kultursenter.

Taksvala er Årets fugl – husk å se etter den på ekskursjonene i år. Se egen artikkel om arten i dette bladet. Foto: Gunnar Gundersen.

Søndag 7. mai

11-15: Arrangement NOF Stavanger og omegn lokallag: Naturdag på Dyrnes ved Stokkavannet i Stavanger.

Mandag 8. mai

19: Ekskursjon NOF Stavanger og omegn lokallag: Vi ser etter vårtrekkere ved Grudavatnet. Oppmøte ved Vasshus skole kl. 19. Ansvarlig: Elisabeth Årsnes (90 96 32 52).

Søndag 14. mai

12-16: Arrangement NOF Stavanger og omegn lokallag: Fuglenes Dag på Jærmuseet. Ringmerking/fuglekassenekring/fuglequiz. NOF har stand.

Fredag - mandag 2.-5. juni

Ekskursjon NOF Dalane lokallag: Fellestur til Jomfruland. Turlleder: Rune Edvardsen.

Fredag 9. juni

21: Ekskursjon NOF Stavanger og omegn lokallag: Nattsangertur. Oppmøte Vasshus skole, Grudavatnet. Turlleder: Lars Otto Eliassen (91 16 29 96).

HORDALAND

Tirsdag 18. april

19: Medlemsmøte NOF Bergen lokallag: Oddvar Heggøy jobber i NOF. Han besøker oss for å fortelle nytt fra fugle verden og prosjekter han jobber med. Sted: UiB, Thormøhlens gate 53 A i Bergen.

Fredag-søndag 21.-23. april

18: Årsmøtehelg NOF avd. Hordaland på garden Nes ved Mundheim i Hardanger. Det blir tur lørdag og årsmøte lørdag kveld.

Lørdag 22. april

07: Ekskursjon NOF Bergen lokallag: Masfjorden. Områden er lite besøkt av fuglekikkere. Masfjorden har mange gode lokaliteter for spetter. Turen starter med oppmøte p-plass Plantasjonen, Åsane kl. 07. Turlleder: Anders Bjordal (41 67 89 37).

Onsdag 26. april

18: Medlemsmøte NOF Hardanger lokallag med bildevisning på Sandvinhytta.

Søndag 30. april

09-13: Ekskursjon NOF Sunnhordland lokallag: Tur vest på Bømlo. Vi møtes ved Meling skule, og tar alle lokalitetene for oss heilt ut til Hiskjø.

Lørdag 13. mai

05:30: Ekskursjon NOF Bergen lokallag: Herdlevær. Vi skåder etter trekkende sjøfugler. Oppmøte Storavatnet bussterminal kl. 05:30. Turlleder: Terje Hansen (92 06 33 31).

Søndag 28. mai

10-15: Arrangement NOF Bergen lokallag: Fuglenes Dag på Arboretet, i samarbeid med Arboretets dag. Det vil bli stand og ringmerking. Kontaktperson Anders Heien (92 45 25 48). Ingen påmelding.

10: Arrangement Hardanger lokallag: Fuglenes Dag på Sandvin.

Onsdag 31. mai

18: Arrangement Hardanger lokallag: Grillfest og litt dugnad på Sandvin.

Fredag-søndag 9.-11. juni

Ekskursjon NOF Hardanger lokallag til Golsfjellet. Påmelding til Rune Voie seinest 1. mai.

Lørdag 17. juni

Det blir nattsangertur til Radøy og Austrheim. Vi kjører gjennom natten og stopper ved kjente lokaliteter. Turen starter med oppmøte på p-plass Plantasjonen, Åsane kl. 22. Turlleder: Anders Bjordal (41 67 89 37).

MØRE OG ROMSDAL

Lørdag 1. april

10: Dugnad NOF avd. Møre og Romsdal på Maletangen ringmerkestasjon på Hustad. Vi hjelper til med oppussing av brakka. Vi får også informasjon om ringmerkestasjonsakti-

viteten. Oppmøte på parkeringsplassen ved grendahuset på Male, Malevegen 513 kl. 10. Kontaktperson: Øystein Wiik (90 61 10 96).

Lørdag 22. april

10:15: Ekskursjon NOF avd. Møre og Romsdal til Ona. En flott fergetur fra Småge (Aukra) til Ona mellom holmer og skjær. Vi kan oppleve dykkere, ender og lommer. På Ona kan vi oppleve vadefugler og andre vartrekkere. Oppmøte: Småge fergekai, fergeavgang kl. 10:15 (værforbehold). Kontaktperson: Thomas Høyner Hansen (91 52 27 52).

Mandag 24. april

19: Årsmøte NOF avd. Møre og Romsdal i Molde. Vanlige årsmøtesaker. Enkel servering. Kai Helge Andersen, fugleinteressert fotograf, vil holde foredrag om «Fugler langs Hustadvika». Se <http://yourshot.nationalgeographic.com/profile/744464/>. Oppmøte: Reknes-stabburet på Romsdalsmuseet i Molde kl. 19. Kontaktperson: Olbjørn Kvernberg (91 37 08 99).

Lørdag 6. mai

07: Ekskursjon NOF avd. Møre og Romsdal: Fugletur i Moldemarka med Alv Ottar Folkestad, en av fylkets mest erfarne fugleeksperter. Det er vår, mange trekkfugler er tilbake og i full aktivitet. Oppmøte: Kongebjørka ved Glomstua i Molde. Kontaktperson: Olbjørn Kvernberg (91 37 08 99).

Lørdag 20. mai

06: Ekskursjon NOF avd. Møre og Romsdal: Bli med på morgentur i Gløsvågen i Kristiansund, og bli kjent med sangfuglene våre om våren. Oppmøte i Gløsvågen kl. 06. Kontaktperson: Tore Hals (97 55 34 78).

Lørdag 27. mai

15: Ekskursjon NOF avd. Møre og Romsdal på Fuglenes Dag: Rindal rundt. Turen starter med oppmøte ved parkeringsplassen ved Igljtønna kl. 15, der vi besøker fugletårnet. Deretter går turen rundt om i kommunen, der vi kan regne med å få se hekkende sangsvane og tårnfalk. Dagen avsluttes med dobbeltbekkasinleik. Kontaktperson: Ola Ragnar Gjæra (92 68 62 81).

Lørdag 17. juni

18: Ekskursjon NOF avd. Møre og Romsdal: Tur til Runde. Runde er kjent som den fremste fugledestinasjonen i Møre og Romsdal, og hovedattraksjonen er svermende lunder. Oppmøte ved parkeringsplassen ved Goksøyra kl. 18. Kontaktperson: Ingar Støyle Bringsvor (99 38 22 42).

SØR-TRØNDELAG

Fredag 31. mars - søndag 2. april

16: Ekskursjon NOF avd. Sør-Trøndelag: Fylkestur til Kråkvåg. NOF avd. Sør-Trøndelag arrangerer fugletur til Kråkvåg og Storfosna i Ørland kommune. Lørdag bruker vi dagen til å se på fugl på Kråkvåg og Storfosna. På ettermiddagen blir det en felles middag. Søndag tar vi fergen over til Ørlandet og bruker dagen til fuglekicking der.

Søndag 2. april

09-12: Ekskursjon NOF Trondheim lokallag: Dykkender på Midsand. Denne

Lunde i store antall kan oppleves for den som blir med NOF avd. Møre og Romsdal til Runde lørdag 17. juni. Foto: Frode Falkenberg.

lokaltiteten i Malvik kan være et flott sted for å oppleve dykkendene som flokker seg i Trondheimsfjorden for å beite på silderogna på våren. Oppmøte er på Midsand kl. 09. Vi kommer til å være i felt til rundt kl. 12 for å se på livet på fjorden. Turleder: Andreas Winnem (97 04 23 13).

Tirsdag 4. april

19-22: Medlemsmøte NOF Trondheim lokallag: Fuglesangkurs. Våren er tid for fuglesang! I kveld får vi tips fra Andreas Winnem om hvordan vi skal kjenne igjen mange av de vanligste trønderske artene på sangen. Møtet holdes i Suhmhuset.

Tirsdag 2. mai

19-22: Medlemsmøte NOF Trondheim lokallag: Fuglekicking på Østlandet. Odd Rygh kommer fra Rissa, men har bodd på Østlandet i mange år. Han forteller om både fugleturer og sjeldne arter. Odd er en av de ivrigste ornitologene i fylket, og har mange års erfaring. Møtet holdes i Suhmhuset.

Lørdag 6. mai

14-17: Arrangement NOF avd. Sør-Trøndelag: Barnas Store Fjæredag. NOF Sør-Trøndelag vil arrangere fuglequiz, ringmerking og mer på en stand på Barnas Store Fjæredag i Rotvollfjæra sammen med bl.a. Barnas Turlag. Det blir et stort arrangement, med mange morsomme familie-aktiviteter.

Søndag 14. mai

Ekskursjon NOF Trondheim lokallag: Dags- tur til Innherred. Blant annet vil vi besøke Hammervatnet, Ørin og Leksdalsvatnet, men vi stopper også på andre steder der det vanligvis er fugler å se. Vi kjører fra byen på morgenen og er tilbake i Trondheim sent på ettermiddagen. Oppmøtested og tid blir avtalt med påmeldte. Påmelding til Andreas Winnem (97 04 23 13).

Mandag 22. mai

17:30-20:30: Ekskursjon NOF Trondheim

lokallag: Fuglesangtur i Laugolia. Vi går en ettermiddagstur i Laugolia, hvor vi kan få høre mange av de vanlige sangfuglene i Trøndelag. Hvis vi er heldige, kan vi kanskje få oppleve den uvanlige boksangeren. Turen starter ved parkeringen ved fugletårnet på Bynes-siden av Gaulosen kl. 17:30. Vi tar værforbehold da regn og/eller mye vind vil gjøre at fuglene holder seg rolige. Ta kontakt med Andreas Winnem ved spørsmål (tlf. 97 04 23 13, andreas.winnem@gmail.com).

NORD-TRØNDELAG

Mandag 24. april

18-20: Ekskursjon NOF Verdal og Levanger lokallag: Fuglevandring på Ørin. Oppmøte ved Ørin feltstasjon, på sørsida av elva.

Tirsdag 2. mai

18-20:30: Ekskursjon NOF Verdal og Levanger lokallag: Hammervatnet til Falstadbukta. Oppmøte ved fugletårnet, Hammervatnet. Vi besøker Hammervatnet pluss områder med fugler mot Falstadbukta, Ekne. Ta gjerne med drikke/kaffe.

Mandag 8. mai

18-20: Ekskursjon NOF Verdal og Levanger lokallag: Fuglevandring på Rinnleiret. Oppmøte ved bommen på Levangersida. Vi vandrer ut mot fjorden. Ta gjerne med drikke.

Mandag 22. mai

18-20: Ekskursjon NOF Verdal og Levanger lokallag: Leksdalsvatnet. Oppmøte ved Ausa, Leksdalsvatnet. Vi besøker de mest interessante områdene på nordsida av vatnet. Ta gjerne med drikke.

NORDLAND

Tirsdag 25. april

18-20: Ekskursjon NOF Lofoten lokallag i

Leknesområdet. Halsvågen – Leknesfjæra – Storeidvatnet – Offersøy - Vik – Saltisen – Farstadvatnet. Oppmøte kl. 18 på rådhusplassen på Leknes.

Tirsdag 2. mai

20-22: Ekskursjon NOF Lofoten lokallag: Rugdetur til Grønlia. Oppmøte kl. 20 på parkeringsplassen på Nykmark. Ansvarlig: Børge Klevstad.

Tirsdag 9. mai

18-20: Ekskursjon NOF Lofoten lokallag i Leknesområdet. Ande- og vadefugler. Halsvågen – Leknesfjæra – Storeidvatnet – Offersøy - Vik – Saltisen – Farstadvatnet. Oppmøte 18.00 på rådhusplassen på Leknes.

Tirsdag 16. mai

18-20: Ekskursjon NOF Lofoten lokallag til Yttersand – et unikt våtmarksområde. Møt på snuplassen ved enden av veien på Yttersand i Flakstad kommune. Ansvarlig: Martin Eggen (klokkeslett med forbehold, kontakt turleder).

Tirsdag 23. mai

18-20: Ekskursjon NOF Lofoten lokallag til Hellfjell. Boltit? Turen starter kl. 18 fra rådhusplassen på Leknes.

Lørdag 27. mai

09-12: Arrangement NOF Lofoten lokallag: Fuglenes Dag i fugletårnet ved Storeidvatnet. Vi har stand med materiell og teleskoper.

Søndag 28. mai

12-17: Arrangement NOF Sør-Salten lokallag: Familiedag på Fuglenes Dag på Sleip-

Klarer NOF Lofoten lokallag å registrere boltiten på sin ekskursjon den 23. mai? Foto: Frode Falkenberg.

nes, Rødøy kommune. Aktiviteter for store og små: Natursti m/ fuglebingo, demonstrasjon av ringmerking, guidet fugletur i nærområdet, grilling m.m. Ta med kikkert.

Tirsdag 30. mai

18-20: Ekskursjon NOF Lofoten lokallag: Sandøya. Ande-, sjø- og vadefugler. Turen starter kl. 18 fra rådhusplassen på Leknes.

Lørdag 3. juni

Ekskursjon NOF Sør-Salten lokallag: Tur i Gildeskål. Turleder: Magnar Fagerli. Sunds-

fjord – Samelvatn. Kontakt sor-salten@birdlife.no for mer informasjon om turen.

Tirsdag 6. juni

18-20: Ekskursjon NOF Lofoten lokallag: Knutstad. Vi går stien opp mot Hellfjell. Oppmøte kl. 18 fra rådhusplassen på Leknes.

Lørdag 10. juni

Ekskursjon NOF Sør-Salten lokallag: Tur i Rødøy. Turleder: Sverre Birkelund. Området Jektvik – Buvik. Kontakt sor-salten@birdlife.no for mer informasjon om turen.

Velkommen til NOFs årsmøte i Finnmark 2017

For første gang i historien skal NOF arrangere sitt årsmøte i Finnmark, nærmere bestemt på Stabbursnes i Porsanger. Selve årsmøtet er lørdag 20. mai, men arrangementet pågår fra 18.-21. mai. Både møter, bespisning og overnatting vil foregå på Stabbursdalen Resort. Der vil deltakerne bli plassert i dobbeltrom i hytter og leiligheter. Det er også plasser til telt og caravan for de som måtte ønske det.

Torsdag vil det bli satt opp transport fra Alta flyplass, og under turen til Stabbursnes er det innlagt flere stopp for fuglekikking. Det vil bli foretatt registrering av deltakerne fra torsdag kveld, og det vil være mulig å få et varmt måltid. Hele dagen på fredag er satt av til ekskursjon, mens det om kvelden er et organisatorisk program.

På lørdag er det, foruten selve årsmøtet som er fra kl. 10 til 14, en morgenekkursjon til Valdakmyra for blant annet å se etter den sjeldne dverggåsa. Etter lunsj vil det bli en tur i Stabbursdalen

Brushanepillet er på det mest intense på Valdak når NOF samles til årsmøte. Foto: Ingar Jostein Øien.

nasjonalpark. På kvelden er det foredrag før vi avslutter med middag og sosialt samvær.

På søndag er det hjemreise som inkluderer noen stopp for fuglekikking for de som skal til Alta flyplass. For de andre deltakerne vil det bli tilbud om ekskursjon i området rundt Lakselv.

Fullstendig program inkludert påmeldingsskjema finner dere på birdlife.no. Der vil også alle sakspapirer bli lagt ut i god tid før møtet. Har dere spørsmål kan Morten Ree ved NOFs sekretariat kontaktes på tlf. 73 84 16 44.

